

de Tonijn

Uitgave ter gelegenheid van de 12de Reünie

Voorwoord

Voor U ligt een tijdschrift over Hr. Ms. "Tonijn", een full colour tijdschrift over onze geliefde boot. Toen de samenstellers mij vroegen om een voorwoord hiervoor te schrijven heb ik dit met veel plezier toegezegd. Er kwam wel meteen de bevreedende gedachte bij mij op dat de tijden duidelijk veranderd zijn: nu verschijnt er een tijdschrift over de onderzeeboot die opereerde "in het diepste geheim"...

De inhoud van dit tijdschrift zal zeker tot de verbeelding spreken en ongetwijfeld vele herinneringen bij U oproepen – net zoals bij mij! Wat een bijzondere reizen en oefeningen hebben we met onze prachtige drie-cilinder mogen maken. En in wat voor een belangrijk tijdsgewricht van de geschiedenis hebben wij moeten opereren! Het zullen naar ik hoop overwegend prettige herinneringen zijn. Natuurlijk waren er moeilijke en misschien zelfs confronterende momenten. Dan besef je dat vaardigheid, training en kennis alléén niet bepalend zijn, maar dat het uiteindelijk aankwam op de saamhorigheid van de gehele bemanning en het contact van mens tot mens. Dat is de kracht van een goede bemanning. De bemanningen van Hr. Ms. "Tonijn" waren eigenlijk altijd goed! We hebben onze wapenspreuk "Snel, fel, volhardend" eer aangedaan.

Iets anders waarover ik nog steeds erg blij en tevreden ben, is dat Hr. Ms. "Tonijn" nu al weer zoveel jaren als in het oog springend onderdeel van het Marine Museum in Den Helder op de kade ligt. Onze boot is nu voor iedereen zichtbaar en toegankelijk: voor jong en oud, voor toekomstige onderzeedienstmannen en voor reünisten. Niet alleen voor vrienden – als onze toenmalige vijand een kijkje wil komen nemen: ook zij zijn welkom!

Ik dank de samenstellers en wens U veel plezier toe met het lezen en het bekijken van dit tijdschrift en hoop U nog vele malen te mogen ontmoeten en spreken.

Driekus Heij

Buitenlandse havens

Tonijn in Malaga

Tonijn in Portsmouth 1983

Tonijn in Dublin 1983

Tonijn vertrek
Palma de Majorca

Tonijn aan de steiger in Bergen

Tonijn in Gibraltar 1987

Tonijn in Gibraltar 1974

Aankomst te Toulon na
oefening - Iles d'Or 1971

Tonijn in Gibraltar 1974

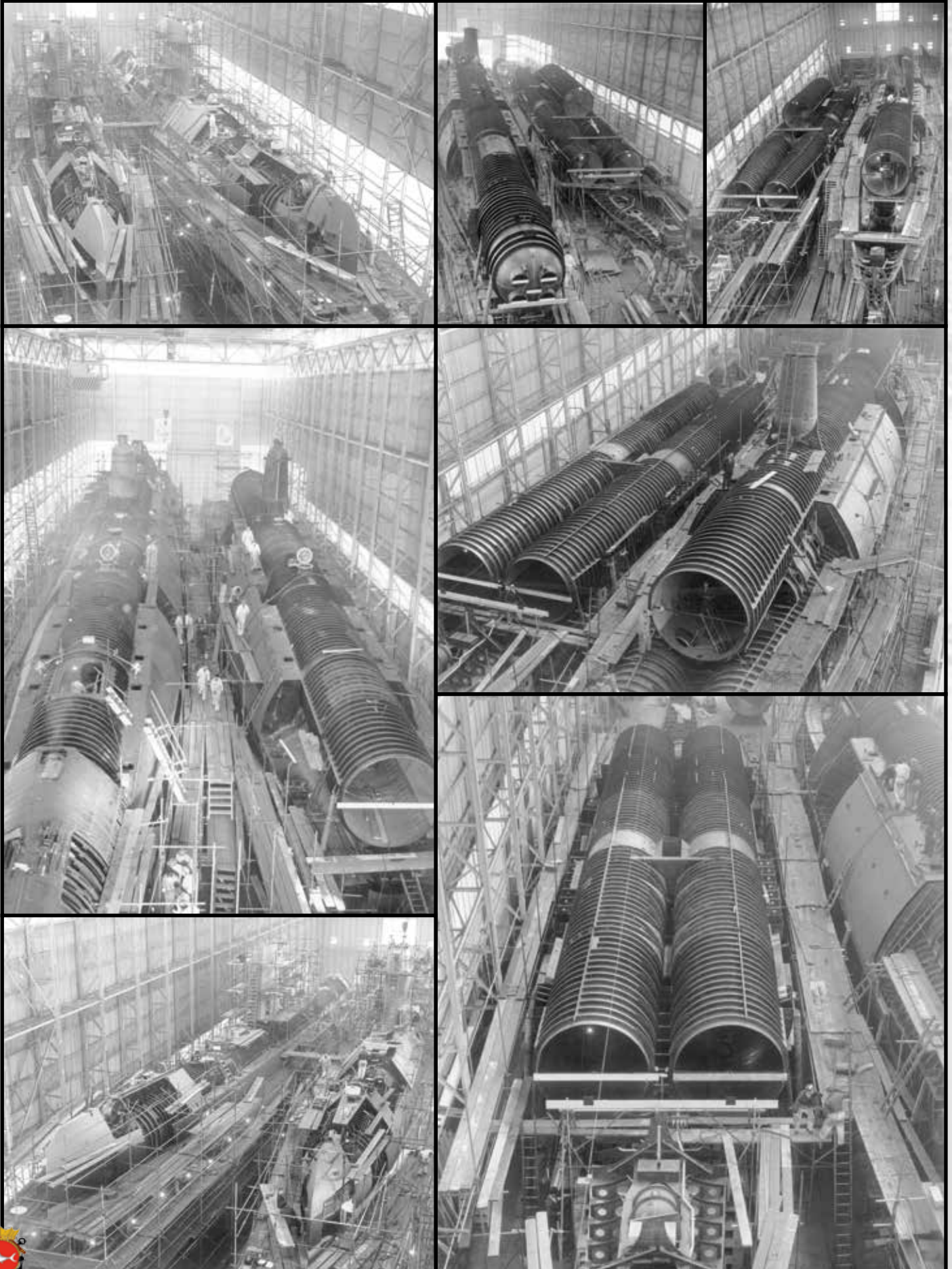

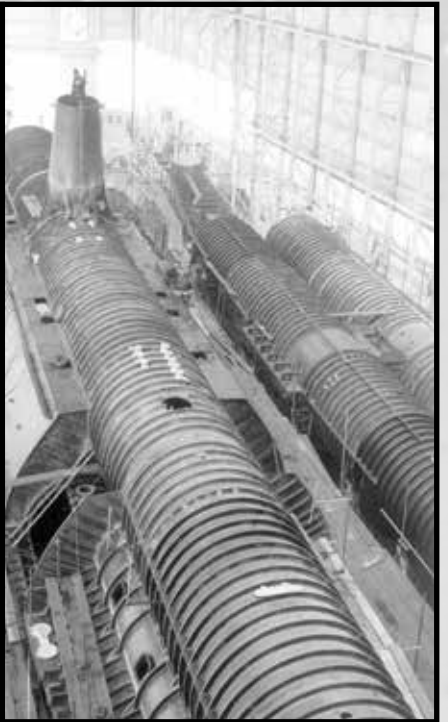
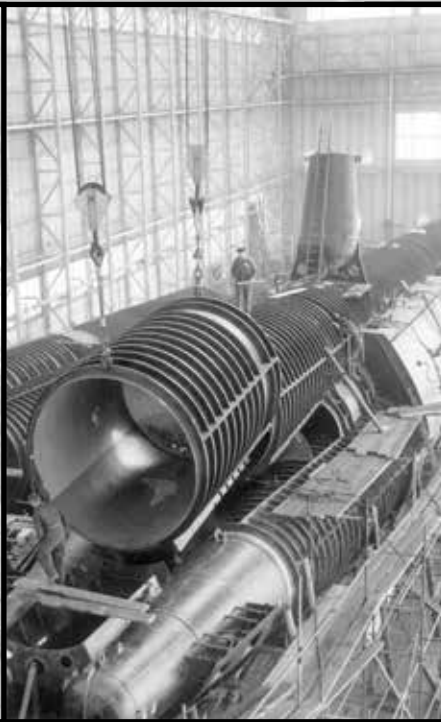
Tonijn in Gibraltar 1974

Kiellegging

De kiellegging van Hr.Ms. Tonijn was in 1962 op de Schiedamse scheepswerf Wilton-Fijenoord.

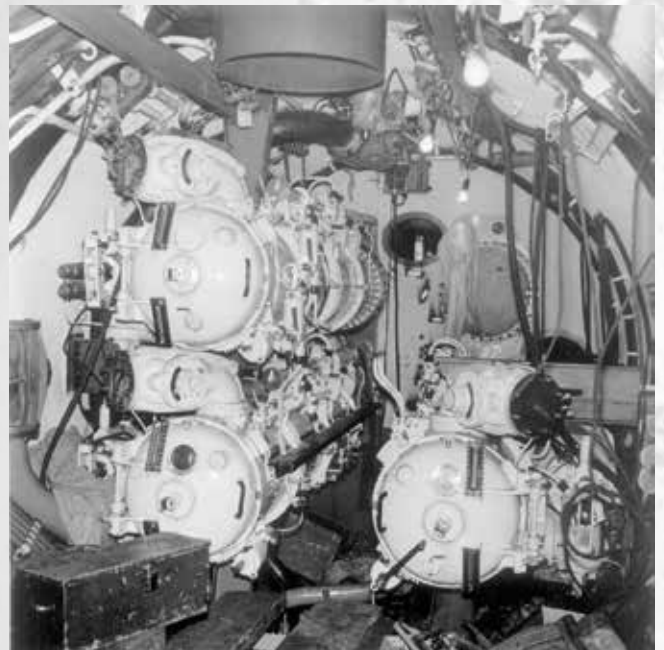
De bouw

Hr.Ms. Tonijn is een Nederlandse onderzeeboot van de Potvisklasse. De boot werd in de periode 1962 – 1965 gebouwd door Schiedamse scheepswerf Wilton-Fijenoord.

De Dolfijn en Potvis klasse vormde tussen 1960 en 1991 de kern van de Nederlandse onderzeedienst. De Tonijn heeft in de periode 1966 tot en met 1991 vele eskaderreizen gemaakt en operationele missies uitgevoerd. Tijdens de vermissing van de Walrus op 16 december 1968 was de Tonijn een van de onderzeeboten die betrokken was bij de zoektocht naar de Walrus.

De Nederlander ingenieur M.F. Gunning ontwikkelde het driebcilinder-principe voor onderzeeboten; met deze constructie verbeterde de stabiliteit en kon er dieper worden gedoken dan de vergelijkbare onderzeeboten uit die tijd. De boot is 78 meter lang en telde een bemanning van maximaal 70 personen.

Na de uitdienststelling op 10 januari 1991 werd de boot als museumschip door het Marinemuseum in Den Helder in gebruik genomen. Sinds 1994 is de Tonijn toegankelijk voor het publiek

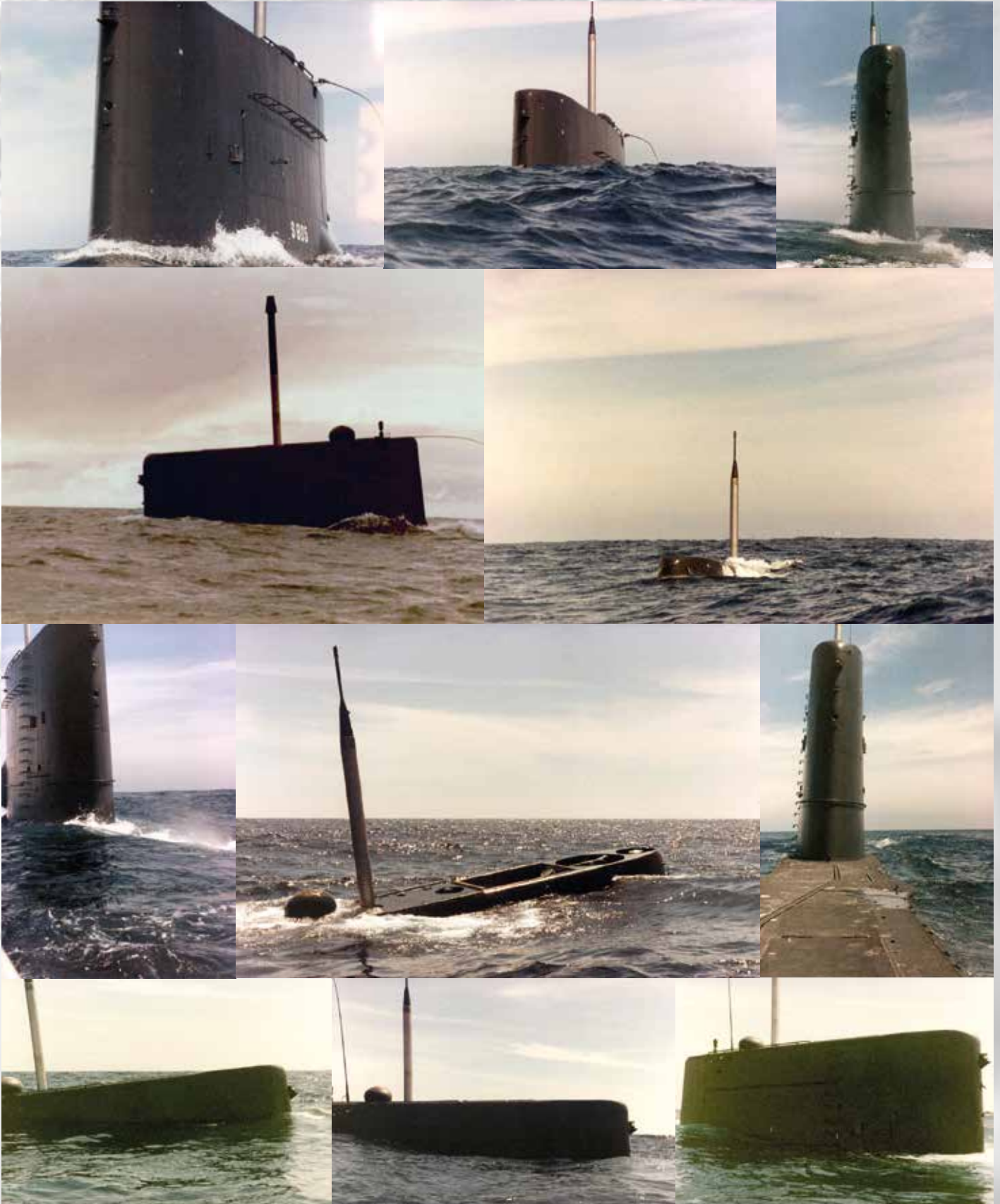
Te waterlating en indienststelling

24 februari 1966

de Tonijn onderwater

Bemanning

Bemanning 1967

08530	LTZ 1	Ort, H.M.	06508	SGTRRMNT	Kleis, G.
06730	LTZ 2 OC	Fanoy, B.G.A.	10838	MJRTPMKR	Laan, J. van der
07978	LTZ 2 OC	Mak van Waay, H.	10986	SGTTPMKR	Wilbrink, H.C.
01366	LTZ 2 OC	Morks, A.	28493	KPLTPMKR	Doorn, H.P. van
00940	LTZ 2	Doorninck, D.J. van	65930	KPLTPMKR	Leeuwen, J.T.M. van
00496	LTZ 2	Monster, G.B.P.	08965	KPLTPMKR	Vermeulen, M.E.M.
03768	LTZ 3	Moens, J.	19064	KPLTPMKR	Noord, H. van
01622	LTZT 2 OC	Leeuwen, H.N. van	23696	TPMKR 3	Groot, K.M. de
02414	LTZT 2	Keegstra, P.N.R.	04718	SGTMACH	Dijk, A.A. van
30818	SPR	Koopman, R.H.	45673	SGTMACH	Voigt, W.J.
76179	KWMR	Nieuwenhuis, W.	29970	SGTMACH DRA	Frowijn, M.J.
07038	KWMR	Ridder, G.J.H.	15310	SGTMACH LSRA	Metselaar, C.
21560	KPLOBD	Kalf, A.T.	08158	KPLMACH	Bul, L.
18074	MATR 1 GRP 1	Wisgerhof, E.	14140	KPLMACH	Poorte, P.J.
22834	MATR 1 GRP 2	Valkenier, B.M.	08086	KPLMACH	Gagel, H.
07218	MATR 1 GRP 1	Tienhoven, F.A.H.M.	49512	KPLMACH	Hoogt, J.W. v.d.
25440	MATR 1	Hilst, F.H. van	06365	KPLMACH	Portier, R.R.A.
05119	MATR 1 GRP 2	Boks, J.J.J.	57788	KPLMACH	Versteeg, C.
05968	MATR 1 OZBT VK 1	Maas, J.C.H.	06338	KPLMACH LSRA	Salari, W.J.C.
14329	MATR 1 OZBT VK 1	Mijnes, J.H.W.	16604	KPLMACH	Zuiderwijk, P.H.M.
08030	MATR 1 OZBT VK 1	Ham, T. van den	05397	MACH 1	Broekhoven, J.A.M.
10957	MATR 1 RAPP 2	Gorter, M.	08751	MACH 1 OM	Willeboordse, R.D.
21708	MATR 1 GRP 2	Somers, J.G.M.	21214	MACH 1	Padberg, P.A.M.
38735	SGTTLG	Voss, R.	12250	MACH 1	Dulfer, J.J.E.
21350	KPLTLG	Oosterom, C.J.	31186	MACH 1	Poppe, C.R.P.
20500	TLG 1	Verhoeven, P.M.J.	35049	MACH 1	Sikma, J.
16890	TLG 2 RVK 2	Daals, W.T.	34635	MACH 2	Faassen, R. Van
16081	KPLSNRT ET	Mondeel, C.P.	31269	MACH 3	Scheeland, E.H.J.
26849	MJRELMNT	Pulles, L.J.M.	21865	MACH 3	Walburg, J.H.
19966	SGTELMNT	Rijswijk, A.	19379	KPLKOK	Bartels, C.
28752	KPLELMNT	Hal, M.W.M. van	22579	KOK 1	Lohuizen, G.J. van
85178	KPLELMNT	Heer, H.	10640	HOFM 1	Ahrends, H.A.
54482	KPLELMNT	Maas, J.E.	17904	HOFM 1	Bol, I.J.W.
34673	ELMNT 1	Vries, I.J.H.	46025	KPLZ VP	Seijkens, J.F.H.
21731	ELMNT 1	As, M.A.T. van			

Bemanning 1976

03065	LTZ 2 OC	Heij, D.
03806	LTZ 2 OC	Loo, J.H. van
04997	LTZ 2 OC	Wolters, A.J.W.
00792	LTZ 2	Stapel, H.K.
80406	LTZ 3 KMR	Kamsteeg, H.A.
01176	LTZT 2 OC	Verspoor, P.W.
02519	LTZT 3	Norden, G.H.J. van
49700	TDLSPR	Vromans, A.H.
07038	KWMR	Ridder, G.J.H.
41484	MATR 1 OZBTVK 1	Wel, W. van der
38595	MATR 1 OZBTVK 1	Sukel, J.J.M.
39602	MATR 1 GRP 1	Paardekoper, A.C.M.
37442	MATR 1 KAN 1	Ferron, A.B.
29881	MATR 2 RAPP 1	Vos, R.J.
67197	MATR 2 ZM	Beunder, E.W.
68576	MATR 2 ZM GRP 2	Musscher, C.J. van
67218	MATR 2 ZM	Reitsma, K.
67709	MATR 2 ZM GRP	Nijmeijer, B.J.
27117	KWMR RAPV 1	Bock, H.M.J.B. de
11578	SGTWEMNT	Lebbink, J.A.
18837	KPLWEMNT	Reemer, T.
19966	TDLMJRELMNT	Rijswijk, A.

13102	SGTELMNT	Derksen, J.J.
09605	SGTELMNT	Molen Y. Van der
25861	KPLELMNT	Kalma, B.
34734	ELMNT 1	Prast, H.R.J.
		Kraaijeveld, R.
	KPLRRMNT	Dekker, J.J.
16005	SGTRRMNT	Dikmans, H.A.
38142	SGTTLG	Bots, H.A.
88148	KPLTLG	Dirks, W.J.G.C.
47724	TLG 2	Bakker, A.
35434	TLG 1	Mosselman, F.
28871	SGTOBD	Schran, G.H.
33630	KPLOBD	Putten, H.M.H. van der
25617	KPLOBD	Man, P.J. de
24789	TDLMJRTPMKR	Marcus, A.
22719	SGTTPMKR	Polmans, H.
41144	KPLTPMKR	Planken, W.
24136	KPLTPMKR	Roos, L.H.J.
39709	TPMKR 1	Beem, L.J.
41313	TPMKR 1	Boomstra, P.H.S.
27663	TDLMJRMACH	Florussen, J.
08086	SGTMACH	Gagel, H.
18859	SGTMACH	Koopman, P.A.W.A.
06365	SGTMACH	Portier, R.R.A.
78012	KPLMACH	Frans, L.C.
18807	KPLMACH	Huls, D.H.
23255	KPLMACH	Vries, K. de
33291	KPLMACH	Blauw, H. de
31960	KPLMACH	Routier, R.F.
	KPLMACH	Bontekoe, G.
36962	MACH 1	Zillig, R.M.
29762	MACH 1	Drent, J.H.
74650	MACH 1	Akker, W. van den
24413	MACH 1	Lieskamp, R.T.E.
22715	MACH 1 OM	Hoek, J. van den
47676	MACH 2	Mooijaart, J.B.
48563	MACH 2	Wiltling, A.G.
02000	MACH 3	Bie, J.P.F.
13857	MACH 2	Brookman, T.J.
19293	MACH 2	Bogaert, J.J.M.
20073	ZVP 1	Koeten, J.
18684	HOFM 1	Vroegh, A.G.
15218	HOFM 1	Vrijhof, H.
40220	KPLKOK	Bierenbroodspot, P.C.
19943	KOK 1	Melchinhg, C.A.

Bemanning 1983

000149	LTZ 1	Beek, G.H. van	000420	LTZT 20C	Visser, K.
000636	LTZ 20C	Sluys, S. Van der	025560	LTZT 2	Pamelen, T.M.T.A. van
002455	LTZ 2 OC	Wijbrands, J.A.	018859	T/SMJRTDW	Koopman, P.A.W.A.
025430	LTZ 2	Putten, G.F.T. van der	033835	SGTTDW	Geurts, H.M.
000297	LTZ 2	Rede, H.P.P. van	033901	SGTTDW	Versteeg, M.
002633	LTZ 3	Akkerman, A.	080931	SGTTDW	Hage, M.J.
001015	LTZ 2 OC	van Asch van Wijk, M.J.H.	034323	KPLTD	Veldhuisen, C.D.
031655	SGTTLG	Freens, Th.M.A.	045321	KPLTD	Verheijden, T.H.J.
037505	KPLSNRT	Kooiman, A.H.	018316	KPLTDW	Mechelse, P.
030010	MATR1ODVB	Jonkman, J.	011896	KPLTDW	Berends, T.G.
035451	MATR1ODVB	Dammer, J.	048502	KPLTDW	Zelst, J.D. van
027125	SGTOBD	Bos, D.	031178	KPLTDW	Plas, H. van der
047878	KPLODOPS	Traets, A.P.W.	015584	MATR1TDW	Groot, R.E. de
043995	KPLODOPS	Kreuger, F.P.	033392	MATR1TDW	Boering, B.A.
015884	MATR1ODOPS	Loenen, A.L.J. van	036375	MATR1TDW	Looij, A.T.W. van der
009227	MATR1ODOPS	Beelen, N.H. van	014195	MATR1TDW	Visscher, G.J.
006743	MATR1ODOPS	Kuyf, E.F.	040193	MATR2TDW	Vulten, J.A. van
013252	MATR1ODOPS	Jacobs, E.C.	039939	MATR2TDW	Quastent. C.I.
040613	MATR1ODOPS	Frost, W.A.H.	009990	MATR3TDW	Eerzamen A. Den
043614	MATR1ODOPS	Scheffers, A.W.C.	041019	MATR2TDW	Degbraars, F.
038757	MATR1ODOPS	Brussel, M.H.J.	032636	T/SMJRELMNT	Kropf, W.
019684	MATR1ODOPS	Bellel, F.J.	032974	SGTTDE	Verheijden, J.W.M.
058337	MATR1ODOPS	Loman, F.	008329	KPLTLE	Bos, R.A.J.
085341	MATR3ODOPS	Wilke, E.C.H.	009056	MATR1TDE	Versteeg, M.
014643	MATR3ODOPS	Kapitein, L.	040173	MATR1TDE	Groen, J.J.
026584	SG TWEMNT	Klomp, R.G.	006022	MATR1TDE	Hooijmans, A.H.
032730	SGT TRRMNT	Mierlo, C.F. van	072086	T/SMLRODND	Broek, R. Van den
030676	KPLWDE	Passchier, R.A.	022365	KPLKOK	Harmans, P.C.
015788	KPLWDE	Baak, E.J.M.	036187	MATR1LDV	Wassenberg, F.A.
036594	MATR1WDE	Marien, A.L.F.	024019	MATR1LDV	Dronkers, H.
007039	MJRGSMKR	Koman, R.M.J.	035133	MATR1LDV	Kroes, P.A.
038777	SGTTPMKR	Duizer, J.	070690	KPLLDGD	Steenvoorden, J.
042264	KPLWDW	Flohil, R.	034280	MATR2TDW	Koster, C.J.G.
033119	KPLWDW	Cijntje, J.G.J.	024064	MATR2WDW	Velema, S.
043057	MATR1WDW	Noordeloos, M.J.			

Feest aan boord

Windkracht acht

*Windkracht acht en tyfus weer
Tunken leeg geen water meer
Corlogswacht geen snuiverfruit
Dieptebom nu is het uit*

*Op de bodem van de zee
Verstoken van Teevee
Trekken wij ons Bitspak aan
Hopend dat het goed zal gaan*

*Drijvend op de grote plas
Wetend dat het zinloos was
Want ontsnappen zonder hier
Doet geen man voor zijn plezier*

*Komt een bootje van de wal
Dat ons hopelijk redden zal
Eert men dan des redders pet
Neeemt zijn dochter mee naar bed*

*Diandere dag reeds vroeg alweer
Komt voor hen een volgend keer
Opnieuw gaan zij die pijp weer in
Niemand vraagt er naar hun zin*

*Straks als dan de storm weer loeit
En niemand zich met hen nog moeit
Dan blijven zij voor altijd daar
Komen nooit met soppen klaar.*

Geheim

Tijdens een warmwater patrouille in de Middellandse zee werden er door de Tonijn foto's gemaakt van diverse Russische oorlogsschepen. Enkele van deze "Geheime" onderwaterlook foto's hebben we kunnen bemachtigen.

Foto 1; Zicht op de sonardome van een Foxtrot onderzeeboot.

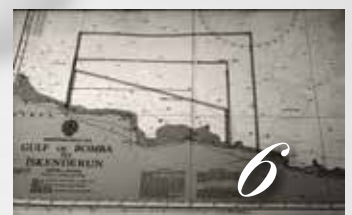
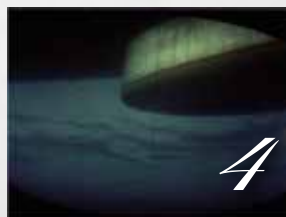
foto 2; De schroef van een Foxtrot onderzeeboot.

foto 3 en 4; zicht op een (sonar) dome van een Foxtrot.

foto 5; Foxtrot Onderzeeboot.
Foto 6; Patrouille gebied

Foto 07; aanlegboei Middellandse zee.

Foto's 8 tot 10; Periscopfoto Russische onderzeeboot moeder schip Berezina

Brand in het batterijcompartiment

Doordat de batterijen aan het schuiven waren geraakt ontstond er kortsluiting in de SB batterijencompartiment. Hierdoor werden 80 cellen uitgeschakeld. Voor het een en ander te inspecteren moest een van de bemanningsleden en wel de Kpl elmnt J.E. Maas met perslucht het ruim in om de batterijen te gaan inspecteren. Kpl elmnt Hans Maas moest gaan uitzoeken wat er aan de hand was. Na de brand is het compartiment verdeeld in drie ruimtes hierdoor konden de batterijen niet meer verschuiven en kon er zodoende geen Kortsluiting meer ontstaan.

TEVREDENHEIDSBETUIGING

Op 19 oktober 1971 ten 11.30 uur werd bij een "Alle Mens voor de boeg" door de commandant van Hr.Ms. Tonijn, LTZ I A.M. Ohr, een tevredenheidsbetuiging toegekend aan de officieren van het korps technische dienst en de schepelingen van het dienstvak elektricien, van Hr.Ms. Tonijn, wegens: "Het in de periode van 20 aug. 1971 tot 25 aug. 1971 blijkt geven van bijzondere voortvarendheid, grote vakkennis en inventiviteit tijdens regelmatig terugkerende moeilijke situaties, waardoor gevaarvolle situaties tot een minimum konden worden beperkt."

Toekening tevredenheidsbetuiging

De vice-admiraal, commandant der zeevloot in Nederland, overwegende:
dat de officieren van de technische dienst alomte alle schepelingen van de dienstvakken elektricien en elektroinstallateur gepijast aan boord van Hr. Ms. "Tonijn" in de periode 23 oktober 1967 tot 21 november 1967, in zeer moeilijke omstandigheden voor toelating van een betuiging;

kan ik:
aan de officieren van de technische dienst alomte alle schepelingen van de dienstvakken elektricien en elektroinstallateur gepijast aan boord van Hr. Ms. "Tonijn" in de periode 23 oktober 1967 tot 21 november 1967, als groep betuiging een "TEVREDENHEIDSBETUIGING" wegens:
"de grote inspanningen die het gemiddelde personeel rich heeft getoond bij de verevrijgde reparaties aan stuurboord-sonar en bakboord-Sonarsonar van Hr. Ms. "Tonijn" in de periode 23 oktober 1967 tot 21 november 1967"

DE COMMANDANT DER ZEEVLOOT IN NEDERLAND w.g. Jhr. W. O. M. de Jonge van Edmeest, vice-admiraal

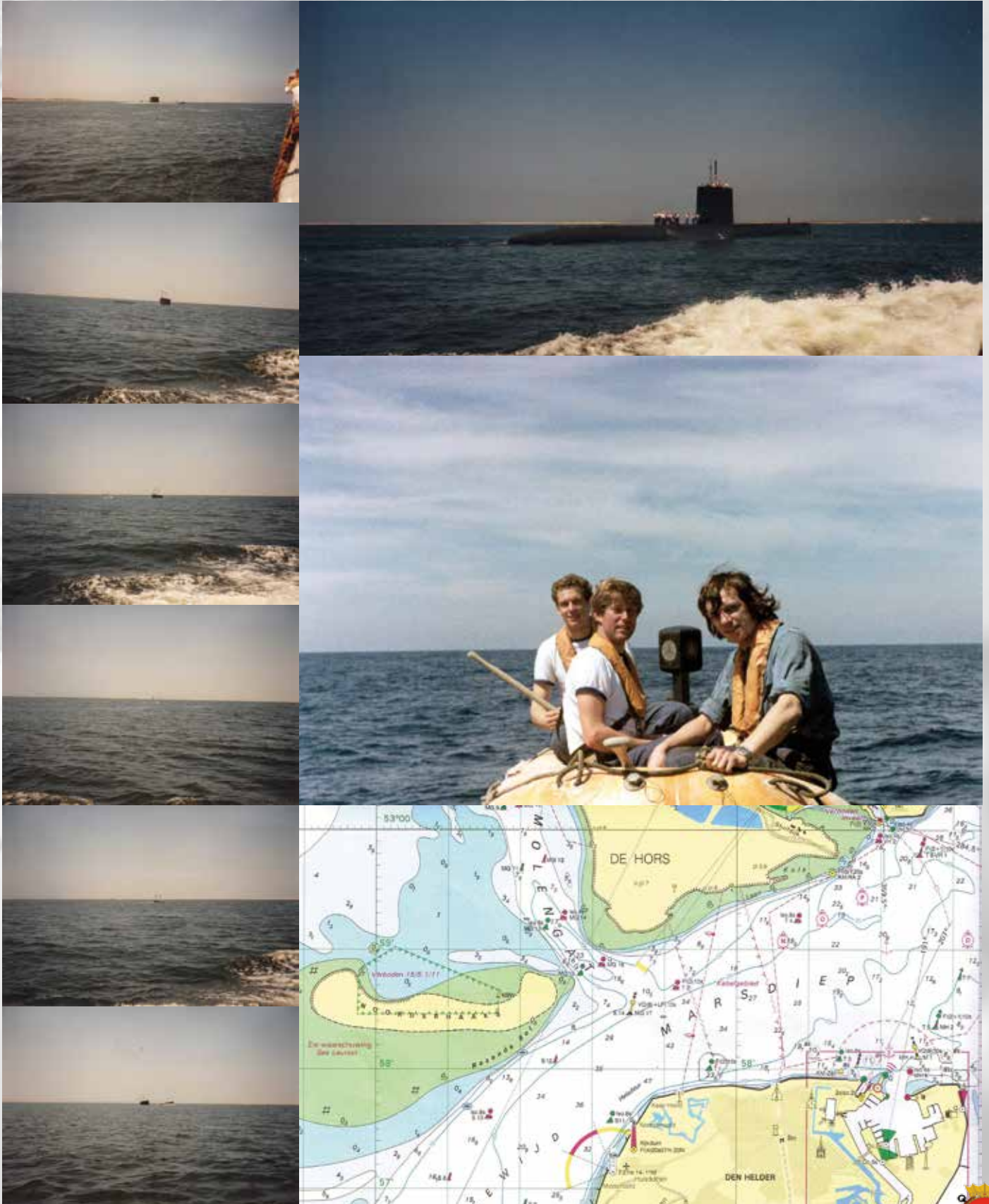
- De tevredenheidsbetuiging zal ten deel aan:
LTZ I A.M. Looijen, H. N. v.	KPLMACH Solari, H. J. C.
LTZ I A.M. Jager, H. W.	KPLMACH Goud, H.
SOTELMNT Scott, J.	KPLMACH Hoog, J. W. v. d.
SOTELMNT Hogen, A.	KPLMACH Purvis, H. R. A.
KPELMNT Maas, J. E.	KPLMACH Verling, C.
KPELMNT Maas, J. E.	KPLMACH Zuilhof, P. H. M.
ELMNT I Vries, H. H. de	MACH I Bruckhoven, J. A. M.
ELMNT I Boer, B. H. de	MACH I Palsberg, P. A. M.
ELMNT I Smeyers, H. H. Th.	MACH I Sikma, J.
SOTMACH Dijk, A. A. v.	MACH 2 Welling, J. H.
SOTMACH Zoon, J.	MACH 2 Faassen, H. v.
SOTMACH Frencken, M. J.	MACH 2 Schelhaas, E. H. J.
SOTMACH Stelmaas, C.	MACH 3 Koster, J. L. M.
KPLMACH Bo, E.	MACH 3 Speijker, M. A.
KPLMACH Kooze, T. M.	

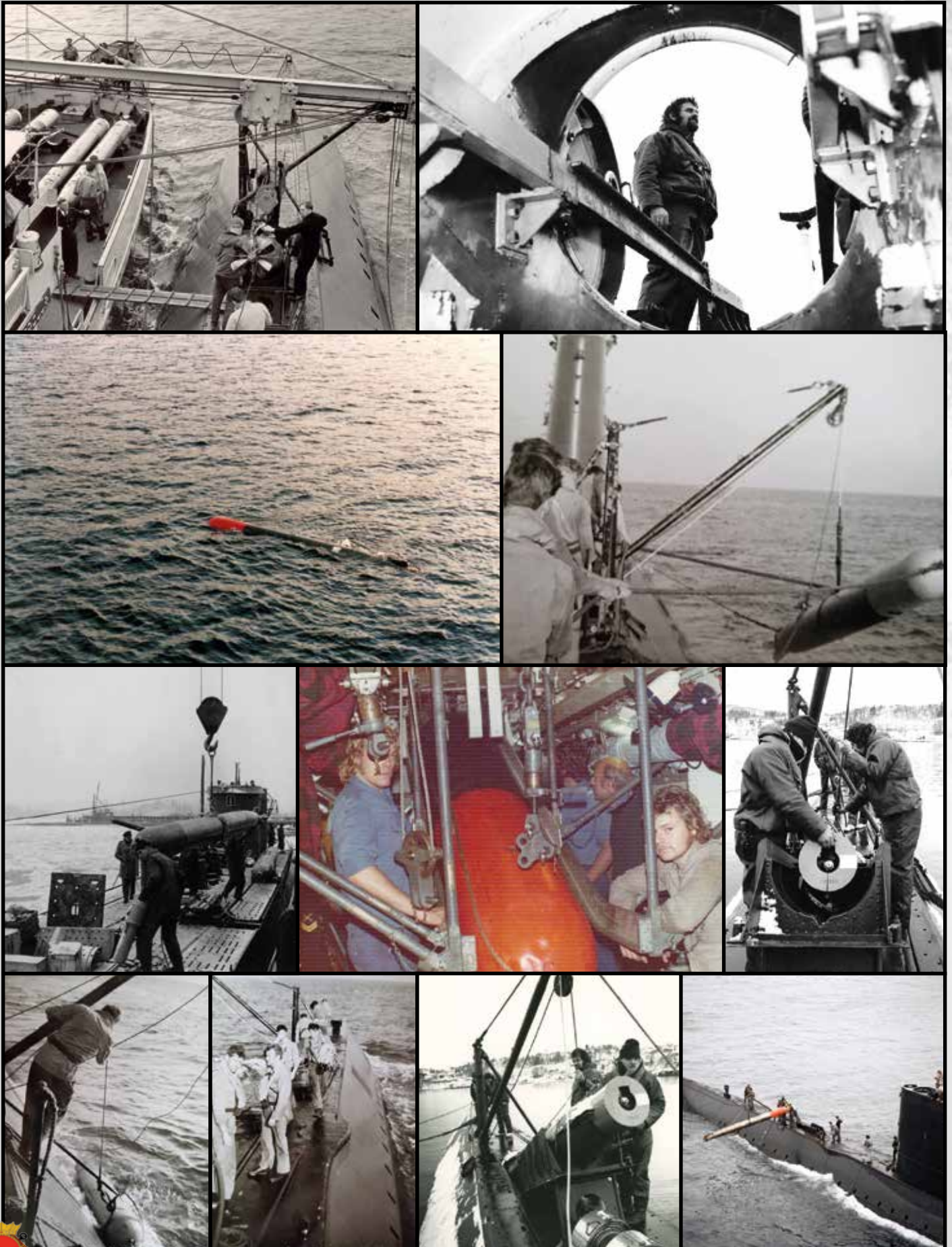

Ons kuiltje in het Marsdiep

In het Marsdiep, ter hoogte van Kaap Hoofd tussen Den Helder en Texel ligt het kuiltje. Het kuiltje is ongeveer 45 meter diep en wordt geregeld gebruikt door de Nederlandse onderzeeboten voor allerlei tests en VIP varen. Ook de Tonijn maakte vaak gebruik van het kuiltje.

Torpedoladen

Hr. Ms. Tonijn op de werf Rotterdam - Den Helder

Uitdienststelling

10 januari 1991

Reünie 2007

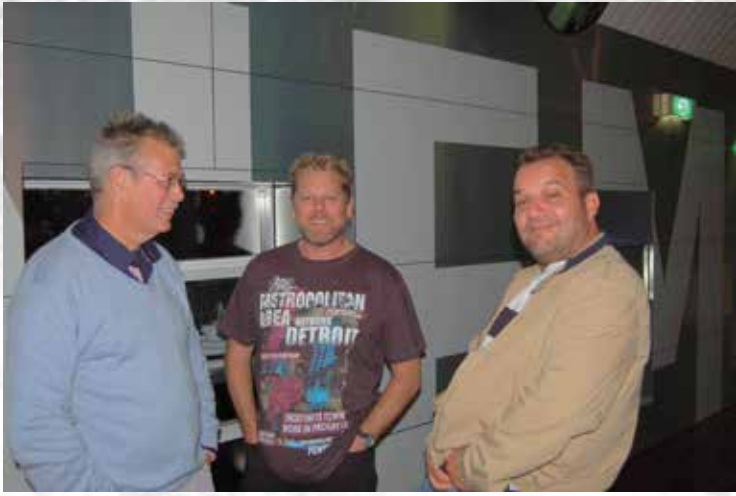
Reünie 2009

Reünie 2011

Reünie 2012

Reünie 2014

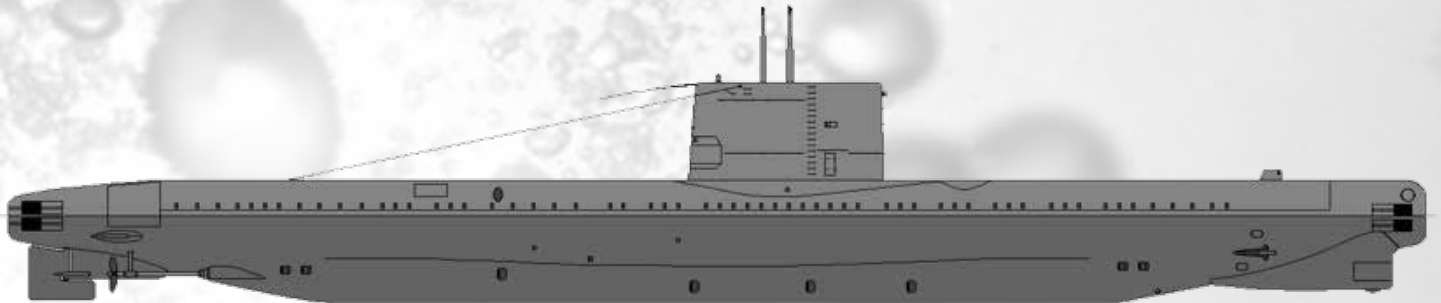
Reünie 2016

Hr.Ms. TONIJN

1966 - 1991

Samengesteld
door
G.D. Horneman
2018
Koog aan de Zaan

Datum : 2018
 Samensteller : Gerard Horneman, Koog aan de Zaan (Traditiekamer Onderzeedienst, Den Helder).
 Illustraties : NIMH (Den Haag), Traditiekamer Onderzeedienst (Den Helder), J. Klootwijk, R. Harmse, D. Swierstra en samensteller.

Afkortingen:

A.M.	Achter Middag	= 12h00 – 16h00
P.V.	Plat Voet	= 16h00 – 20h00
	1e P.V.	= 16h00 – 18h00 en 2e P.V. = 18h00 – 20h00
E.W.	Eerste Wacht	= 20h00 – 24h00
H.W.	Honden Wacht	= 24h00 – 04h00
D.W.	Dag Wacht	= 04h00 – 08h00
V.M.	Voor Middag	= 08h00 – 12h00

NIMH	Nederlands Instituut voor Militaire Historie (Den Haag)
ARA	Algemeen Rijksarchief

B.B.	Bakboord
S.B.	Stuurboord
bw	boven water
ow	onder water
oa	over alles
zm	zeemijl
MJT	Middelbare Java Tijd
H.M.	Hare Majesteit

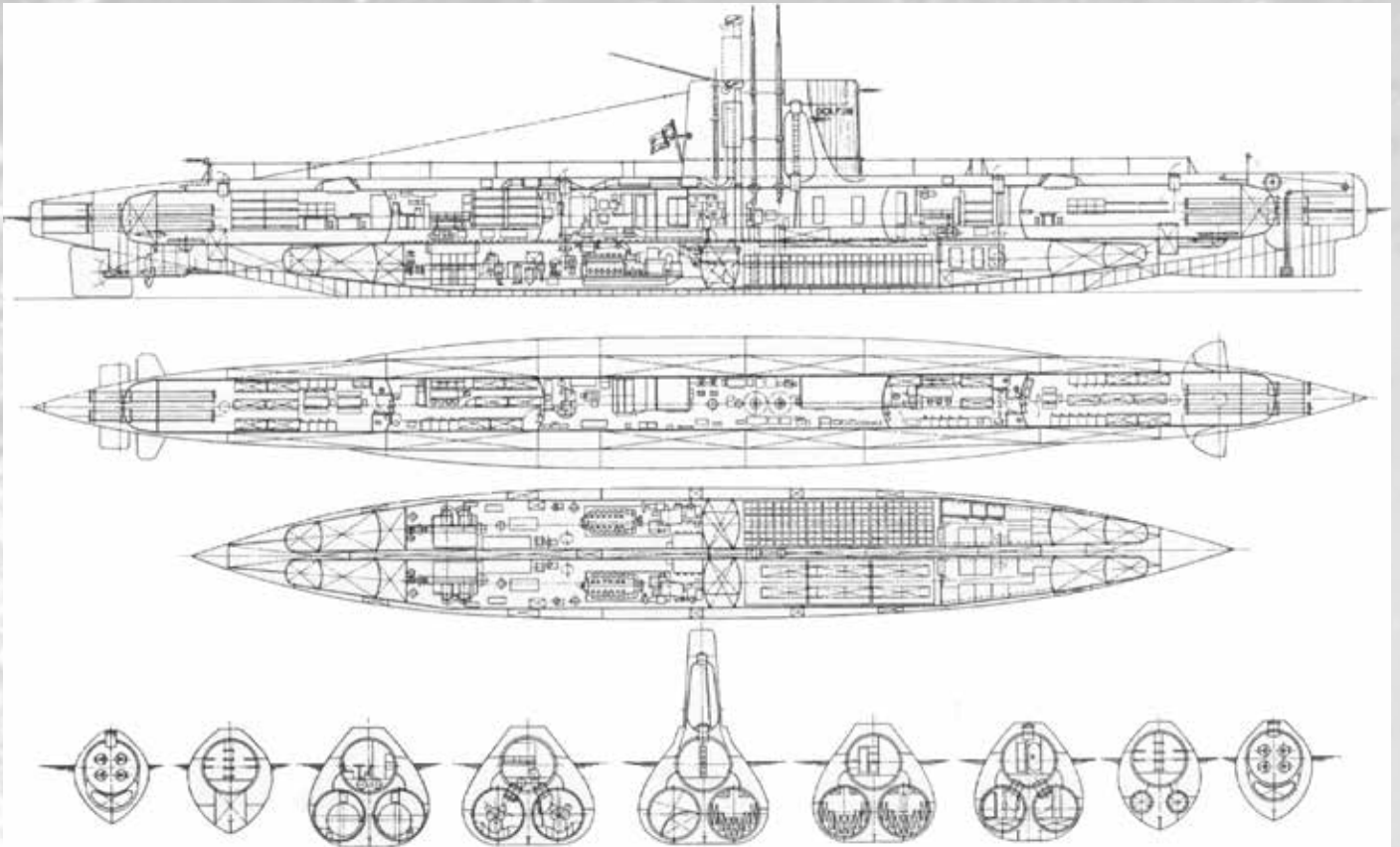
Hr.Ms.	Hare Majesteit Schip
HMCS	His Majesty's Canadian Ship
HMIS	His Majesty's Indian Ship
HMS	His Majesty's Ship
HMSAS	His Majesty's South Africa Ship
FFS	Free French Ship
USS	United States Ship
GM	Gouvernements Marine

BSO	Bevelhebber der Strijdkrachten in het Oosten
COZ(D)	Commandant Onderzeedienst

Blz. 3 : Silhouet onderzeeboot door Johan Kragten, Traditiekamer Onderzeedienst, Den Helder.

Voor aanvullingen en verbeteringen: E-mail: mardokh@chello.nl

TONIJN

type	:	3 cilinder-onderzeeboot (SSK)
werfnummer	:	783
naamsein	:	S 805 O 35
radio-roepnaam	:	PAPI
hulpgetal	:	1300-35
tonnage *1	:	1140 ton standaard; 1.509 ton bw; 1.831 ton ow
1afmetingen	:	lengte 78,25 meter oa breedte totaal 7,80 meter diepgang 4,95 meter hoogte tot waterlijn 5,00 meter
voortstuwng *2	:	2 MAN diesels: type: 4-tact 12 cilinders, 12-V6V 22/30 na refit: 2 x SEMT Pielstick PA4 200 VG
generator	:	elektro: 2 x Smit/Slikkerveer, type G110 elektromotoren zijn later vervangen door Holec motoren. Smit/Slikkerveer G98, 925 kW bij een voltage van 320-600 Volt. Lading 2200 Ampere.
batterijen	:	2 x 168 cellen, firma Chloride, 7420 Ah gedurende 5 uur. Later vervangen door 2 x 168 cellen van 2,08 volt, Varta type 26UR8A, Duits fabrikaat met een capaciteit van 8870 Ah (5 uur ontlading). Totale spanning van de batterij is 270 - 480 volt DC.
vermogen	:	diesels: 2 x 1.250 apk, 2.800 bhp (bij 900 omwentelingen) na refit: 2 x 1.550 apk boven water: 880 kW bij 1300 r.p.m. snorkelend: 700 kW bij 1300 r.p.m. elektro: 2 x 2.200 apk bij 400 r.p.m. gedurende 30 minuten; 4.200 hp. Minimale 45 r.p.m.
stuursysteem	:	ASEA, automatische diepte controle
electrische installatie:	:	Van Rietschoten & Houwens - 440 V AC - 115 V AC

ventilatoren	:	4 ventilatoren in het ventilatiesysteem, elk met een capaciteit van 3000 m ³ /p.u. inname en van 2000 m ³ /p.u. uitgave. Tevens 4 batterij-ventilatoren elk met een capaciteit van 1500 m ³ /p.u.
zoetwaterinstallatie:		2 elektrische verwarmde verdampers. Capaciteit 60 liter/p.u. elk.
schroeven	:	2
snelheid	:	14,5 kn/bw; 17 kn/ow Maximale vaart onder water gedurende 60 minuten is 19 knopen, gedurende 4,5 uur is 12 knopen; gedurende 16 uur is 7 knopen en gedurende 45 minuten is 4 knopen.
snorkel snelheid	:	gemiddeld 8 tot 9 kn
max. dagen op zee :		45
onderwatervaart duur:		ongeveer 70 uur (op de batterij zonder snorkel) ongeveer 4,5 dag (met extra zuurstof en Co ₂ luchtbehandelingssysteem)
actieradius	:	10.000 mijl/16 kn
brandstofvoorraad :		312 m ³ (309 ton) dieselolie (F 76)
duikdiepte	:	200 meter (veilige), maximale duikdiepte ca 350 meter.

*1 Vlg. Hr.Ms. Tonijn. Van onderzeeboot tot museumschip, blz 41 is de waterverplaatsing boven water 1530 ton en 1826 ton onder water. Lengte drukhuid 69 meter. Diameter bovenzijde 3,08 meter en onderzijde 2,9 meter. Periscoopdiepte 15,7 meter en afstand top tot kiel is 12,8 meter. Bovenwatereffecten van verschillende diepten van de kiel: Sail komt boven water op 11 meter, torenluik komt boven water op 9 meter en de torenluik kan open op 7 à 8 meter.

*2 De Pielstick hadden vaak problemen, brand was dagelijkse kost. De motoren waren eigenlijk ontworpen voor locomotieven. De Pielsticks hadden als bijnaam "Practisch Is Elke onderdeel Stuk".

bewapening	:	4 boegbuizen van 53,3 cm, pneumatische lancering hekbuizen van 53,3 cm, pneumatische lancering
torpedo's	:	Mk 8, na refit (1969): U.S. Mark 37mod2, later de upgrades (1975) NT 37mod2 en NT 37 C/D/E. Aantal 16

*3

Tot 1975 werden er Britse Mk 8 torpedo's gebruikt. Hierna werden de lanceerbuizen en de vuurleiding geschikt gemaakt voor de draadgeleide torpedo's Mk 37 Cmod 2 (voorzien van passieve- en actieve sonar). De boegbuizen waren ook geschikt voor Nato standaard mijnen, deze werden met behulp van luchtdruk gelegd

*4

sonar	:	PWS-1 actieve installatie, 2 stuks LWS-10 passieve langeafstandssonar, LWS 20 passieve sonar, waarschuwing tegen actieve sonar-uitzending, LAS-10 passieve geruisafstand-indicator, OMA/NLM (installatie om eigen geruis en cavitatie te meten)
communicatie :		Een seinlamp 2½" en één van 5". TUUM-2A onderwatertelefoon. *5 Racal ontvanger HF, MF en VLF-ontvanger. Twee HUZO's (zendontvangers fabrikaat Van der Heem). Een UZO-UHF zend/ontvanger en 2 KWR-37. *6 QUUX-1B (geluidssnelheidmeter). BATHANY (hulpmiddel voor het berekenen van geluidsbanen onder water).
elektr. oorlogsvoering:		UA-4 radarzoekontvanger LORAN type UPN-12 radar echolood *7
IFF	:	alleen de transponder
vuurleiding	:	Signaal HAS M8
navigatieinstrumenten:		2 moeder-gyro kompassen, type Arma Brown 1 log, type Sallog 1 dieptemeter, diepteaflezing 200 meter, type Kelvin Hughes

	1 plot tafel	
	1 Decca navigatie systeem	
	1 sataliet navigatie systeem	
	1 periscoop sextant	
reddingsmiddelen :	2 boeizenders type 609	
periscoop :	Barr & Stroud Ltd., Glasgow	*8
bemanningsleden :	67 en vier extra plaatsen voor 'searaiders' (63: 7 officieren en 56 onderofficieren en manschappen)	
personeel behuizing:	commandant: een vaste slaapplek, wasbak, kast en tafel. officieren: 6 vaste slaapplekken, 2 extra slaapplekken voor 'searaiders' in de longroom. onder-officieren: 8 vaste- en zes opklapbare slaapplekken in gescheiden compartimenten. 2 extra slaapplekken voor 'searaiders' in de Gouden Bal. korporaals: 24 opklapbare kooien in de boegbuiskamer. bemanningsleden: 26 opklapbare kooien in de hekbuis kamer en in de gang naar de Gouden Bal.	

*3 Cf. Hr.Ms. Tonijn. Van onderzeeboot tot museumschip blz. 42: Nadat er potentiële tegenstanders (nucleaire boten) operationeel werden die een hogere vaart konden lopen dan de Mk. 37, werd de torpedo uitgefaseerd.

*4 De torpedo's en mijnen werden door middel van een kraan op de kade of een torpedowerkschip op rails geplaatst. Hierna werden de torpedo's en mijnen via een luik met behulp van hydraulische winches naar binnen gebracht. Het laden van de torpedo's en mijnen in de buizen werd met de hand gedaan.

*5 Vlg. Hr.Ms. Tonijn. Van onderzeeboot tot museumschip blz. 51. Onderwatertelefoon, bruikbaar voor RTF en RTG. Maakt gebruik van akoestische golven. Deze telefoon werd aangeduid met het codewoord 'Gertruide'.

*6 Vlg. Hr.Ms. Tonijn. Van onderzeeboot tot museumschip blz. 46. Normaliter was de boot bezet op de N31A omroep die vanuit Nora (Noordwijk Radiostation) werd verzonden. Tussen de ontvanger en de telex (Siemens T 100, later Sagem) stond een KWR 37 (Orestes) cryptomodule (later KWR 46). Een KW 7 (Jason) voor de on-line berichten. Aanvankelijk werden geclassificeerde berichten handmatig gecijferd door middel van de TSEC-KL 7 Adonis. Voor roepnaamvercijfering was er de 'baggermolen' (CPS 1750 - Penelope).

*7 Vlg. Hr.Ms. Tonijn. Van onderzeeboot tot museumschip blz. 51. Radar (type Decca 1001) kan gebruik worden op periscoopdiepte, mits de antenne boven water uitsteekt. Door de geringe hoogte van de antenne boven het zeeoppervlak, is het bereik op die diepte slechts 7 - 10 mijl. Een UA-4 radarzoekerontvanger ondersteunt de Electronische Oorlogsvoering (EOV). Deze wordt tijdens het snuiveren gebruikt om eventueel radaruitzendingen van vliegtuigen op te vangen. Het gebruik is ongeveer twee keer zo groot als dat van de gebruikte radar.

*8 Cf. Hr.Ms. Tonijn. Van onderzeeboot tot museumschip blz. 49; Er zijn twee periscopen, de voorste is de navigatieperiscoop met een ingebouwde sextant en de achterste is de aanvalperiscoop. Het zicht door de periscoop bedraagt ongeveer de helft van het zichtbereik vanaf een bovenwaterschip.

bijzonderheden : De TONIEN en haar zusterschip de POTVIS waren twee onderzeeboten uit de tweede serie van de vier zogenaamde drie-cilinder onderzeeboten van de Koninklijke Marine. De achtergrond van deze naam was de unieke bouwconstructie, een ontwerp van de directeur van de Nevesbu, ir M.F. Gunning. In twee gelijk naast elkaar onder-liggende cilinders (drukhuiden) waren de machinekamer, batterijcompartiment, opslag en verschillende hulpmotoren geplaatst. In de bovenste cilinder bevonden zich de torpedo-, commando-, controle-,

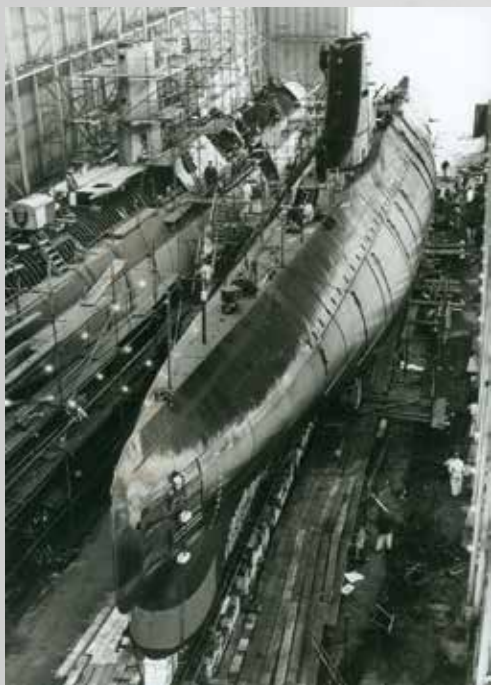

electronische - en bemanningsruimten. Door het gebruik van de drie cilinders met kleinere doorsnede i.p.v één grote cilinder ontstond er een sterkere constructie en kon de boot dieper duiken dan een één-cilinder onderzeeboot, ondanks dat dezelfde materialen en lastechnieken waren toegepast. De bovenste cilinder bestond uit 3 waterdichte compartimenten. De onderste twee waren elk verdeeld in 2 waterdichte compartimenten. Deze konden afgesloten worden van de bovenste cilinder. Doordat de TONIJN en POTVIS op een andere werf gebouwd waren, weken zij wat betreft gewicht en afmetingen iets af van de eerste serie boten, de DOLFIJN en de ZEEHOND. Het wapen- en commando systemen waren gelijk aan die van de Zwaardvis-klasse onderzeeboten welke hierna werden gebouwd. De boten hebben bewezen uitstekend voor hun hoofdtaak uitgerust te zijn geweest nl.: voor geheime patrouille opdrachten met het leveren van behoorlijke dreiging tegen vijandelijke oppervlakte schepen op een zeer kost-effectieve wijze. De boot werd aanbesteed voor f. 22 miljoen; de totale bouwkosten was f. 31,5 miljoen. De boten hadden 20% drijfvermogen-coëfficiëntie. Verschillende mankementen aan de MAN (Machinenfabrik Augsburg Nurnberg) motoren, zoals afbrekende kopbouten en snelverterende zoutwaterleidingen, en het scheuren van de tussenschotten in het frame (waarin de krukas was gelagerd) werden bij een eerst volgende onderhoud (van 7 november 1977 t/m 14 november 1978) de motoren aan boord van de TONIJN vervangen door Pielstick motoren. Een ander probleem was het scheuren van de celbakken van de accubatterijen. Dit werd opgelost door het aanpassen van de drukvereffeningsventielen in de cellen. Ook heeft men regelmatig problemen gehad met de schakelborden. In 1966 en 1967 traden technische problemen op met de generatoren waarbij, door excessieve slijtage, kortsluitingen optraden. Langdurig niet beschikbaar en reparaties waren het gevolg. 9)

De optische roepnaam (visueel callsign) S 805 stond – vrij groot – op het sail geschilderd. Eind jaren zestig werd een kleiner formaat gebruikt en twintig jaar jaren later voeren de boten zonder identificatie op het sail.

26-11-1962

Kiel gelegd bij Wilton-Fijenoord te Schiedam.

Tonijn en Potvis in aanbouw te Rotterdam.

14-06-1965

Te water gelaten door mevrouw M. Wieffering-Otto, echtgenote van de Secretaris-generaal van het Ministerie van Defensie.

* cdt Vaessen, J.J. -09-1965 tot 24-02-1966

01-09-1965

Vertrek van de werf Wilton Fijenoord te Schiedam. Aanvang werfproeftocht. Degaussen. Overvaren naar Den Helder. Meten maximaal vermogen generatoren.

- 02-09-1965 Beproeven radar en radioinstallatie.
Ankerproef in ondiep water. Beproeven noodstuurinrichting.
Om 14h00 aankomst te Den Helder (voor de eerste keer). Meert af aan OZD 37. steiger
- 03-09-1965 Vertrek van Den Helder om 14h00. Trimduik in het Marsdiep. Aankomst te Den Helder om 17h00.
- 04-09-1965]
05-09-1965] Te Den Helder.
- 06-09-1965 Opleveringsproeftocht. OCP-en van de PWS-1 sonarinstallatie. Calibreren radarinstallatie.
- 07-09-1965 Beproeven snuiversysteem en onderwaterseinkanons. Bepalen blowertijden. Ankerproef in diep water.
- 08-09-1965 Opdrijven markeerboeien. Sonarbeproevingen (met assistentie van Hr.Ms. HADDA).
- 09-09-1965 Beproeven vuilverwerker en beertanks op periscopodiepte. Verticalen roermetingen.
- 10-09-1965]
28-09-1965] Afregelen boeg- en hekbuizen aan de oppervlakte, 10 meter en 20 meter diepte (m.b.v. blinde schoten en dummy torpedo's). Doen controleschoten met exercitietorpedo's MK 8/53.
- 27-09-1965]
30-09-1965] Er wordt, buiten de beproevingen om, na aankomst te Den Helder, wordt deelgenomen aan de oefening "Zeeschelp 9".
- 28-09-1965
29-09-1965 Er wordt voor oefening afgemeerd op meerboei op de rede van Den Helder. Controleren regelbereik voortstuwinginstallatie onder exceptionele omstandigheden.
Er wordt maximaal generatorvermogen geleverd, rechtstreeks op de voortstuwing.
- 30-09-1965 Aankomst te Den Helder.
- 05-10-1965 Laden torpedo's, brandstof en victualiën.
- 06-10-1965 Vertrek van Den Helder om 09h05. Beproeven PWS-1 sonarinstallatie op de rede van Den Helder
- 07-10-1965 Te Den Helder.
- 08-10-1965 Vertrek van Den Helder om 08h55.
- 08-10-1965]
15-10-1965] In opmars naar Funchal. Er worden diverse beproevingen uitgevoerd en de bemanning wordt opgewerkt. Voeren de volgende beproevingen uit:
1. 24 uur vollekrachtproef dieselmotoren.
  2. 1 uur 110% belastingproef beide dieselmotoren bovenwater.
  3. Beproeven hydraulisch systeem hijsbeweging PWS-1.
  4. Duik tot 75% toegestane diepte.
  5. Beproeven beertanks, vuilverwerker, luchtzuiveringsinstallatie en onderwaterseinkanons.
  6. Beproeven hefbeweging periscopen en masten.
  7. Hoofdelektromotoren metingen bij diverse belastingen.
  8. Beproeven stuurboord dieselmotor snuiverend 5 uur belast met 100% en 1 uur met 110%.
  9. Bepalen vul- en blaastijden duiktanks.
  10. Beproeven volle generatorvermogen bij eindlaadspanning.
  11. Manoeuvreproeven onder water.
- 14-10-1965 Er wordt een schijnaanval op een passerende koopvaarder uitgevoerd.
- 15-10-1965 Aankomst te Funchal op V.M. Officiële bezoeken van- en tegenbezoeken door de commandant aan: de Nederlandse Consul, Havenmeester van Funchal, Civiele en Militaire Gouverneur van Madeira. Geven gelegenheid tot debarkeren van de bemanning in hotels.
- 18-10-1965 Vertrek van Funchal op V.M.

18-10-1965]	In opmars naar het Engels Kanaal. Voeren diverse beproevingen uit en de bemanning wordt opgewerkt.
25-10-1965]	
24-10-1965]	
25-10-1965]	
26-10-1965]	Er wordt een schijnaanval op een passerende koopvaarder uitgevoerd. Beproeving en evaluatie met een Neptune van de MLD van UHF, HF, radar en IFF- apparatuur in Plymouth area Golf 7.
27-10-1965]	
27-10-1965]	Sonar, radio, radar en vuurleidingbeproevingen en oefeningen met Hr.Ms. AMSTERDAM in Plymouth area Charlie 5. Overname/overgave lichte lasten met Hr.Ms. AMSTERDAM.
28-10-1965]	
29-10-1965]	In opmars naar Den Helder.
10-11-1965]	
10-11-1965]	Aankomst te Den Helder op V.M.
13-11-1965]	
13-11-1965]	Vertrek van Den Helder op D.W.
14-11-1965]	
15-11-1965]	Snuivertransit naar Campbeltown, via Het Kanaal en de Ierse zee.
18-11-1965]	
18-11-1965]	Aankomst te Cambeltown op V.M.
21-11-1965]	
22-11-1965]	Vertrek van Cambeltown op V.M. Varen richting naar Loch Fyne. Op A.M. afgemeerd op boei te Inverary (Loch Fyne). Geruismetingen in Loch Fyne.
23-11-1965]	
25-11-1965]	In opmars naar Haakonsvern door de Sea of Hebrides, The Minches en het vaarwater tussen de Shetlands en de Orkneys.
26-11-1965]	
27-11-1965]	Aankomst te Haakonsvern op V.M.
29-11-1965]	
29-11-1965]	Beproeven automatische dieptesturing in Bjornefjord.
29-11-1965]	
30-11-1965]	Houden vaartproeven langs de gemeten mijl in Bjornefjord, boven water en onder water snuiverend en elektrisch varend.
30-11-1965]	
02-12-1965]	Diepduik tot maximale duikdiepte in Bjornefjord met assistentie van de Noorse mijnenveger KNM OGNA.
07-12-1965]	
07-12-1965]	Weekend te Haakonsvern. Gedurende periode 22 tot 27 november wordt op elke dag op P.V./E.W. afgemeerd langszij onderzeedienststeiger te Haakonsvern.
07-12-1965]	
07-12-1965]	Vertrek van Haakonsvern op V.M. Houden diepontlading en capaciteitsproef van de batterij.
07-12-1965]	
30-11-1965]	Bepalen draaicirkels en draaisnelheden boven- en onder water, en bepalen manoeuvreereigenschappen, in Bjornefjord en Korsfjord.
30-11-1965]	
02-12-1965]	In opmars naar Den Helder.
02-12-1965]	
07-12-1965]	Aankomst te Den Helder op V.M.
07-12-1965]	
07-12-1965]	Te Den Helder, lossen van torpedo's en victualie.
07-12-1965]	
07-12-1965]	Vertrek van Den Helder om 07h55. Beproevingen ter rede van Den Helder; blaasproeven en metingen door MAN aan de dieselmotoren tijdens snuiveren. Op P.V. vertrek naar Schiedam.
07-12-1965]	
08-12-1965]	Aankomst op de werf Wilton Fijenoord te Schiedam om 09h00. Einde opleveringsproeftochten. Aanvang opleveringsreparatie. Winterverlof bemanning:
08-12-1965]	
02-02-1966]	1e ploeg: 15 december – 27 december 1965.
11-02-1966]	
24-02-1966]	2e ploeg: 29 december 1965 – 10 januari 1966.
24-02-1966]	
24-02-1966]	Periodieke dokbeurt.
24-02-1966]	
24-02-1966]	Einde opleveringsreparatie. Overdracht boot door de werf aan de Koninklijke Marine.
24-02-1966]	

Indienststelling op 24 februari 1966 te Rotterdam.

* cdt Vaessen, J.J. IN 24-02-1966 tot 02-09-1966

- 24-02-1966 Hr.Ms. TONIJJN wordt met voorgeschreven ceremonieel door de aan
gewezen
commandant, Itz1 J.J. Vaessen, om 11h30 in dienst gesteld.
- 25-02-1966 Vertrek van de werf naar de Waalhaven op V.M. Degaussen. Op P.V. overvaren
naar Den Helder.
Op E.W. ten anker op de rede van Den Helder.
- 26-02-1966 Op D.W. en V.M. trimduik in Marsdiep. Beproeven snuiversysteem.
Aankomst te Den Helder om 10h15. Meert langsij Hr.Ms. POTVIS.
- 28-02-1966 Laden van torpedo's.
- 01-03-1966 Het CCF- en PWS-1 sonarinstallatie. Calibreren radar- en US-4 installatie.
- 02-03-1966 Vertrek van Den Helder om 12h00.
- 02-03-1966] Overtocht naar Toulon. Beoefenen rollen.
- 09-03-1966]
- 09-03-1966 Aankomst te Toulon op P.V.
Afregele sonarapparatuur en besprekingen.
- 15-03-1966 Vertrek van Toulon op D.W. Radarcamouflage metingen. Op A.M./P.V.
individuele
oefeningen.
- 16-03-1966 Op V.M./A.M. geruismetingen op Polygone d'écoute du Cap Ferrat, waarna
individuele oefeningen. Op P.V. meren af op boei in baai van Cavalaire sur
Mer.
- 17-03-1966 Ontmeren op D.W. Nemen technici firma Alcatel en MEB aan boord. Aanvang
calibratie sonarinstallatie LAS-10. Op E.W. meren af op boei in baai
Cavalaire sur Mer.
- 18-03-1966 Ontmeren op D.W. Vervolgen calibratie LAS-10 sonarinstallatie m.b.v.
geruisboei
gesleept door sleepboot.
- 19-03-1966 Vervolgen calibratie LAS-10 sonarinstallatie. Op P.V. meren af op boei in
de haven van Toulon.
- 20-03-1966 Op D.W. vertrek van Toulon. Hervatten LAS-10 calibratie, m.b.v.
geruisboei. Op E.W. keren terug naar Toulon.
- 21-03-1966 Op D.W. vertrek uit Toulon. Vervolgen calibratie LAS-10 sonarinstallatie met
assistentie van de Franse escorteur cotier L'ADROIT. Op A.M. en P.V.
oefeningen met L'ADROIT. Op E.W. wordt er afgemeerd in de haven
Toulon. Debarkeren technici Alcatel en MEB.
- 22-03-1966 Vertrek van Toulon op D.W. Oefeningen en evaluatie met escorteur cotier LE
FRONDEUR. Op E.W. keren terug naar Toulon.
- 23-03-1966 Vertrek van Toulon op D.W. Oefeningen met het Franse fregat LE VENDEEN.
Lanceren een salvo van 2 MK 8/53 exercitietorpedo's bij een schijnaanval.

- 24-03-1966 Aankomst te Toulon op E.W. Op D.W. vertrek uit Toulon. Geruismetingen op Polygone découste du Bruse. Op A.M. individuele oefeningen. Op P.V. wordt er naar Toulon teruggekeerd.
- 25-03-1966 Te Toulon.
- 28-03-1966 Nemen 2 MK 8/53 exercitietorpedo's weer aan boord van het atelier militaire de torpilles.
- 26-03-1966 Hofm1 A. Heinkens (14719) loopt een snijwond op in 2 vingers van de rechterhand.
- 28-03-1966 Bij vertrek uit Toulon op 30 maart 1966 achtergebleven ter behandeling. Vertrek van Toulon op D.W. Vervolgen geruismetingen te Le Bruse. Op A.M./P.V. individuele oefeningen. Op P.V. wordt er afgemeerd op de boei Rade de Vignettes.
- 29-03-1966 Ontmeren op de V.M. Individuele oefeningen op V.M./A.M. Op P.V. aankomst te Toulon.
- 30-03-1966 Vertrek van Toulon op A.M. Overtocht naar Den Helder.
- 31-03-1966 Op A.M. individuele oefeningen boven- en onderwater.
- 07-04-1966 Aankomst te Den Helder om 11h25. Meert af langs zij OZD steiger 37. Er wordt een routineonderhoud aan de boot gegeven. De torpedo's worden gelost en geladen en er wordt brandstof ingenomen. Het schip wordt voor de volgende tocht bevoorrad.
- 22-04-1966 Ontmeren om 10h00 van de onderzeedienststeiger te Den Helder voor een reis naar de Clyde area, waar in samenwerking met Hr.Ms. MERCUUR de afregeling van de torpedolanceerinrichtingen plaats zal vinden. De route gaat via het Schulpengat, Noordzee, Straat van Dover, Engels Kanaal en Ierse zee. 10)
- 25-04-1966 Maken te Rothesay Bay rendez-vous met Hr.Ms. MERCUUR. Geven torpedo's over. Hr.Ms. MERCUUR vertrekt hierna naar Faslane. Houden op de A.M. en P.V. individuele oefeningen.
- 26-04-1966 } Vangen aan met het afregelen van de buizen in Loch Long. Meren gedurende de
- 29-04-1966 } nacht op een meerboei in Rothesay Bay af in Loch Long.
- 29-04-1966 } Stomen op de platvoet naar Faslane. Hr.Ms. MERCUUR brengt het weekeinde door in Rothesay. Bij Kempock Point worden de verplichte loods en de liaisonofficier aan boord genomen en via de Rhu Narrows wordt koers gezet naar Gare Loch en Faslane. Meren om 17h00 af aan de enige beschikbare ligplaats van de in aanbouw zijnde steiger van de onderzeebootbasis te Faslane, vóór HMS MAIDSTONE.
- 30-04-1966 In verband met de verjaardag van Hare Majesteit de Koningin wordt van top gevlagd. Ook de binnenliggende Britse onderzeeboten, HMS PORPOISE en SEA LION, vlaggen van top, terwijl is HMS MAIDSTONE is gepavoiseerd. Na de gebruikelijke plechtigheden aan boord maakt de commandant zijn opwachting bij Captain M.G.R. Lumby DSO, DSC, RN. commandant van het Third Submarine Squadron en van HMS MAIDSTONE. Tijdens dit bezoek kan bedankt worden voor de bewezen attentie. 's Avonds wordt aan boord van Hr. Ms. TONIJN een ontvangst gegeven ter gelegenheid van de verjaardag van Hare Majesteit de Koningin. Gedurende het verblijf te Faslane treden de genoemde Britse onderzeeboten op als hostships.
- 02-05-1966 Ontmeren op de dagwacht en stomen via Gare Loch en Firth of Clyde naar Inchmarnock Water. Repeteren op de voormiddag enige rollen en houden individuele oefeningen. Na aankomst van Hr.Ms. MERCUUR wordt het

afregelen van de lanceerinrichtingen voortgezet in Lower Loch Fyne. De nachten worden doorgebracht op een meerboei te Aird Nan Ron.

- 06-05-1966 Op de eerste wacht wordt het afregelen van de lanceerinrichtingen voltooid, waarna koers wordt gezet naar Campbeltown. Hier wordt afgemeerd op de kop van de New Quay. Aangezien de beschikbare hotelruimte in Campbeltown vrijwel geheel is volgeboekt, in verband met de aanwezigheid van de nucleaire VALIANT die in deze wateren bezig is met de werfproeftochten, kunnen alleen de onderofficieren en korporaals nog in plaatselijke hotels debarkeren. Officieren en manschappen worden ondergebracht in hotels te Southend, 10 mijl ten zuiden van Campbeltown, gelegen aan de zuidelijke kust van Mull of Kintyre.
- 09-05-1966 Ontmeren op de voormiddag en zetten het afregelprogramma voort middels lopende torpedo's. Dit vindt, afhankelijk van de weersomstandigheden, plaats in Lower Loch Fyne of Loch Long. Ankeren één nacht in Lamlash Harbour en de andere nachten wordt afgemeerd op één van de vele meerboeien.
- 13-05-1966 Het afregelprogramma is voltooid. Hr.Ms. MERCUUR en TONIYN stomen gezamenlijk op naar Rothesay waarop de platvoet wordt afgemeerd op een meerboei in Rothesay Bay. Voor het vervoer van passagiers en verversingen van en naar de wal wordt een plaatselijke vissersboot gehuurd. De gehele bemanning kan in hotels in Rothesay debarkeren.
- 16-05-1966 Op de dagwacht ontmeren beide schepen en gezamenlijk wordt opgestoomd naar Faslane om de daar nog aanwezige torpedo's op te halen. De commandant neemt afscheid van de Captain Third Submarine Squadron. Om 12h00 ontmeert de onderzeeboot en wordt via dezelfde route als op de heenreis naar Den Helder teruggestoomd.
- 19-05-1966 Meren om 09h00 af langs zij Hr.Ms. ZEELEEUW aan de onderzeedienststeiger te Den Helder.
- 19-05-1966] Geven onderhoud aan de boot. Lossen torpedo's. Maken de boot gereed voor de volgende vaartocht.
- 31-05-1966]
- 02-06-1966 Televisie-opnames voor de AVRO-TV aan boord voor de wal liggend.
- 03-06-1966 Televisie-opnames aan boord varende op de rede van Den Helder.
- 06-06-1966 Vertrek van Den Helder om 10h15, samen met Hr.Ms. ZEEHOND, om nabij Londonderry te oefenen met Neptunes van de MLD en het fregat Hr.Ms. JAGUAR. 11)
- 09-06-1966] Gedurende gezamenlijke snuivertransit met Hr.Ms. ZEEHOND ten westen van
- 16-06-1966] Ierland en in de Londonderry oefenarea's Zulu 1 en 2: calibratie en evaluatie van de sonarinstallaties aan boord. Tevens gezamenlijke en individuele oefeningen ter opvoering van operationele gereedheid van beide onderzeeboten.
- 16-06-1966] Oefeningen met vliegtuigen van de MLD (SQ 320, SQ 2 en 4) in de Londonderry
- 17-06-1966] oefenarea Zulu 1.
- 18-06-1966 Aankomst te Londonderry (V.M.), meert af naast HMS STALKER.
- 20-06-1966 Vertrek van Londonderry (D.W.), opmars naar oefenarea Zulu 1 en hervat de oefeningen.
- 20-06-1966] Individuele oefeningen en oefeningen met vliegtuigen van de MLD (SQ 320,
- 25-06-1966] SQ 2 en 4) in Londonderry oefenarea 1.
- 25-06-1966 Er wordt rendez-vous gemaakt met Hr.Ms. JAGUAR.
- 25-06-1966 Aankomst te Londonderry (berth 10).
- 27-06-1996 Commandant Onderzeedienst, kapt. ter zee H.R. Reitsma, vergezeld door de stafofficier operaties, ltz 1e kl. J.H. van Rede bezoekt de boot.

28-06-1966	Vertrek van Londonderry (A.M.). Opmars naar Londonderry oefenarea Zulu3
29-06-1966	Individuele en gezamenlijke oefeningen met Hr.Ms. JAQUAR en Hr.Ms. ZEEHOND in area Zulu 3. Op A.M./P.V. werkbezoek aan boord door Commandant Onderzeedienst Nederland en zijn stafofficier operaties.
29-06-1966	Individuele oefeningen en gezamenlijke oefeningen en evaluatie sonarinstallatie met
02-07-1966	
02-07-1966	Op A.M. gezamenlijke opmars met Hr.Ms. JAQUAR door de Sea of the Hebrides, The Minches en Pentland Firth naar oefenterrein Devil's Hole.
04-07-1966	
04-07-1966	
05-07-1966	Voortzetting oefeningen en sonarbeproevingen met Hr.Ms. JAQUAR in Devil's Hole area. Op A.M. debarkeren onderofficier RRMNT en korporaal WEMNT voor reparaties aan defecte radar en plottafel van Hr.Ms. JAQUAR. Op P.V. gezamenlijke opmars naar oefenterrein Flamborough Head. Opmars naar Flamborough Head area. Dirigeren Hr.Ms. JAQUAR in dikke mist i.v.m. defecte radar. Op V.M. embarkeren bovengenoemd personeel, waarna gezamenlijke opmars naar Den Helder. Beëindigen beproevingen en gezamenlijke oefeningen. Geven radarassistentie aan Hr.Ms. JAQUAR tijdens periode van slecht zicht.
06-07-1966	Aankomst te Den Helder om 10h00. Meert af langs zij Hr.Ms. ZEEHOND.
15-07-1966	Vertrekt naar de rede van Den Helder om 08h00. Meert af om 13h35 langs zij OZD steiger 37.
15-07-1966	Zomerverlof bemanning m.u.v. kernploeg.
08-08-1966	
10-08-1966	Vertrek van Den Helder om 10h00.
11-08-1966	Deelname aan de NATO-oefening 'Straight Laced', in de Noorse Zee.
19-08-1966	
20-08-1966	Aankomst te Haakonsvern.
22-08-1966	Vertrek van Haakonsvern.
-08-1966	Aankomst te Den Helder.
01-09-1966	Vertrek uit Den Helder om 09h15. Aankomst te Schiedam (P.V.). De boot gaat in garantieonderhoud, dat wordt verlengd tot begin 1967
	* cdt Ort, H.M. 02-09-1966 tot 26-07-1967
19-09-1966	De kernploeg is terug van het zomerverlof.
17-10-1966	Vertrek van Schiedam.
17-10-1966	Deelname aan de NATO-oefening 'Top Gear' (FALLEX '66).
22-10-1966	
28-10-1966	Dokken van de boot op de werf Wilton-Feijnoord te Schiedam (V.M.). Hr.Ms. TONIJN komt weer in de vaart.
23-01-1967	
09-02-1967	De onderzeeboot sluit zich bij Gibraltar bij het smaldeel aan en voert met hulp van Hr.Ms. DRENTHE en NOORD BRABANT een diepduik uit. De hofm1 I.J.W. Bol (17904) verwondt een vinger tijdens het snijden van het vlees op een vleessnijmachine. Op zee wordt op zee een rendez-vous gemaakt met Hr.Ms. DE ZEVEN PROVINCIEËN, en wordt betrokkene hiervoor behandeld aan boord van het vlaggeschip.
12-02-1967	Ltz2 o.c. A. Morks verwondt een voet bij het neerzetten van een periscoop. Deze verwonding is zo ernstig, dat betrokkenen op 18 februari per KI-transportvliegtuig uit Ferrol naar Nederland wordt vervoerd.
17-02-1967	Aankomst te Ferrol.
21-02-1967	Vertrek van Ferrol voor het houden van oefeningen met het smaldeel.
08-03-1967	Aankomst te Den Helder.

23-03-1967	Er wordt aan boord een ouderdag gehouden (60 deelnemers).
22-05-1967]	Oefeningen met Hr.Ms. POTVIS en de MLD.
31-05-1967]	
31-05-1967	Hr.Ms. TONIJJN voegt zich bij het smaldeel voor het houden van onderzeeboot bestrijdingsoefeningen (NATO-oefening 'Quick Pursuit').
02-06-1967	Aankomst te Stavanger.
05-06-1967	Vertrek van Stavanger. Er wordt geoefend met de Amerikaanse Carrier Division 14 (oefening 'Go Head').
09-06-1967	Bij een val verwondt kplsnt C.P. Mondeel (16081) zijn voet zodanig dat hij, op advies van een Noorse arts van de polikliniek van het ziekenhuis te Stavanger, per vliegtuig naar Den Helder wordt gestuurd.
23-06-1967	Aankomst te Den Helder. Hr.Ms. TONIJJN ondergaat reparaties aan de hoofdgeneratoren.
29-06-1967	De boot neemt deel aan de festiviteiten rond het 60-jarig jubileum van de Onderzeedienst.
* cdt Brainich von Brainich-Felth, C.H.E 26-07-1967 tot 01-02-1968 UIT	
-08-1967	De onderzeeboot is weer vaargereed.
22-09-1967	Aankomst te Stavanger.
25-09-1967	Vertrek van Stavanger.
01-10-1967]	Te Den Helder, gereed maken voor najaarsreis.
09-10-1967]	
09-10-1967	Vertek van Den Helder (V.M.). In opmars naar het oefenterrein "Flamborough Head", oefeningen met 1SP2H van squadron 320 gedurende de opmars.
10-10-1967]	Individuele oefeningen en oefeningen met Hr.Ms. TJERK HIDDDES.
11-10-1967]	
11-10-1967	In opmars naar Den Helder (H.W.). Aankomst te Den Helder (P.V.). Geven sonar filmploeg op Marsdiep af aan sleepboot.
11-10-1967]	In opmars naar Toulon, individuele oefeningen in opmars.
20-10-1967]	
20-10-1967	Aankomst te Toulon (A.M.).
23-10-1967	Vertrek van Toulon (D.W.).
23-10-1967]	Oefeningen met SP2H's van squadron 320 in de Middellandse Zee ten zuiden van de Toulon's area's.
25-10-1967]	
25-10-1967	In opmars naar Toulon (V.M.) i.v.m. defecten aan de voortstuwing.
26-10-1967	Aankomst te Toulon (V.M.).
26-10-1967]	Te Toulon voor reparatie aan de voortstuwing.
06-11-1967]	
03-11-1967]	Informeel bezoek, samen met smaldeel 5.
04-11-1967]	
05-11-1967	Tijdens een voetbalwedstrijd tegen het team van Hr.Ms. WALRUS verwondt de kpltlg A.G.M. Claessens (14256) zijn neus. Betrokkene is gedurende 5 dagen gedetacheerd aan boord Hr.Ms. KAREL DOORMAN.
06-11-1967	Bovenwatervaart in Toulon area's i.v.m. proeven met herstelde voortstuwing.
07-11-1967]	Individuele oefeningen in Toulon area's. Waarnemingen t.b.v. twee burgeremploye's
10-11-1967]	van LEOK/Oestgeest tot 9 november.
08-11-1967]	
09-11-1967]	Ten anker in de Bay de La Ciotat.
09-11-1967	Radar camouflage proeven met waarnemingsstation aan de wal en F.S. FLORE nabij Semaphore La Ciotat. Afzetten van de opstappers in de Bay van Ciotat (V.M.).

10-11-1967	Aankomst te Toulon (P.V.).
13-11-1967	Vertrek van Toulon (V.M.).
13-11-1967	In opmars naar Den Helder.
18-11-1967	Onderzoeken een SOS-gebied dat nabij de positie van Hr.Ms. TONIJN wordt opgegeven (P.V./E.W.), geen bijzonderheden.
21-11-1967	Aankomst te Den Helder (V.M.).
21-11-1967]	Te Den Helder. Maken schip gereed voor dokking.
27-11-1967]	
27-11-1967	Vertrek van Den Helder (E.W.). In opmars naar Schiedam.
28-11-1967	Aankomst te Schiedam (A.M.).
28-11-1967]	De onderzeeboot is in reparatie (Wilton-Fijenoord te Schiedam) voor de verwisseling van de SB generator.
09-01-1968]	
09-01-1968	Vertrek van Rotterdam.
10-01-1968	Aankomst te Den Helder.
10-01-1968]	Te Den Helder, gereedmaken voor winterreis.
16-01-1968]	
16-01-1968	Vertrek van Den Helder. In opmars naar oefenterrein nabij Lissabon.
20-01-1968	Tijdens de reis naar het gebied ten westen van Spanje ontstaat een ernstig defect aan de bakboord dieselmotor (krukas gescheurd; de krukkast beschadigd door afslaan contragewicht) en Hr.Ms. TONIJN keert naar Nederland terug.
23-01-1968	Aankomst te Den Helder.
23-01-1968]	Te Den Helder.
01-02-1968]	
01-02-1968	Vertrek van Den Helder, gaat in opmars naar Schiedam.
01-02-1968	Aankomst te Schiedam. De onderzeeboot wordt uit dienst gesteld en gaat bij Wilton-Fijenoord vervroegd in 3e traps onderhoud.
-09-1968	Het onderhoud komt gereed.
-09-1968	* cdt Leefflang, J.J. IN 02-09-1968 tot 21-05-1969 Hr.Ms. TONIJN maakt vaartochten voor invaren en opwerken vanuit Den Helder.
04-11-1968	Vertrek van Den Helder voor een oefenreis samen met Hr.Ms. WALRUS. Er worden bezoeken gebracht aan Dublin en Londonderry en de boten oefenen met vliegtuigen van VSQ 320.
21-12-1968	Aankomst te Den Helder.
27-01-1969	Vertrek van Den Helder samen met Hr.Ms. ZEEHOND. 12)
29-01-1969	Begunstigd door het goede weer wordt er een kort beproevingsprogramma uitgevoerd in samenwerking met een vliegtuig van het Vliegtuigsquadron 320 van de MLD.
30-01-1969	Er wordt rendez-vous gemaakt met Hr.Ms. ZEEHOND op ongeveer 100 mijl ten noorden van Spanje. Vervolgens wordt onder water de opmars voortgezet.
03-02-1969	De onderzeeboot oefent met Hr.Ms. ZEEHOND en VAN SPEIJK. Ten westen van Marokko noopt een periscooplekkage Hr.Ms. TONIJN naar Gibraltar uit te wijken.
05-02-1969	De reparatie, die tevens de dieselmotor betreft, duurt 2 weken. Aankomst te Gibraltar. Meren af bij Pier 39, gaat in onderhoud, tevens wordt hier de periodieke onderhoud uitgevoerd.
17-02-1969	Vertrek van Gibraltar. Voor oefening met Hr.Ms. ZEEHOND en VAN SPEIJK.
22-02-1969	Aankomst te Tanger. Een aantal bemanningsleden legt een bezoek af aan de grotten van Hercules. De Nederlandse vice-consul, de heer D. Lascar, maakt samen met de commandant 's middags een rondrit

- in de omgeving van Tanger.
 24-02-1969 Vertrek van Tanger.
 24-02-1969 Hr.Ms. TONIJJN neemt deel aan de NAVO-oefening 'Razor Sharp'.
 12-03-1969 Aankomst te Lissabon. De commandant woont ontvangsten bij die
 gegeven worden
 door de Nederlandse ambassadeur, Zijne Excellentie mr G.E. baron
 van Ittersum, de
 commandant van Smaldeel 5, commandeur O. Cramwinckel,
 en Zijne Excellentie de
 Minister van Defensie van Portugal.
 Ook bezoekt de commandant een ontvangst aan
 boord van Hr.Ms. DE RUYTER en neemt hij deel aan een lunch, die wordt
 aangeboden door de chef-staf van de Portugese marine.
 15-03-1969 Na bespreking van de oefening 'Razor Sharp', vertrek van Lissabon, naar
 Nederland.
 20-03-1969 Aankomst te Den Helder.
 -03-1969 Van eind maart tot begin april ligt de boot bij Wilton-Fijenoord voor
 een periodieke dokbeurt.
 -04-1969

- 18-04-1960 } Hr.Ms. TONIJJN neemt deel aan de NAVO-oefening 'Quiet Sentinel' tussen
 07-05-1969 } IJsland
 en de Faroe eilanden.

* cdt Siemons, B.A. 21-05-1969 tot 10-04-1970 UIT

- 06-1969 De onderzeeboot houdt een 5-daagse oefenpatrouille op de Noord-
 Atlantische Oceaan.

- 14-09-1969 } Vertrek van Den Helder. 13)
 17-09-1969 } Hr.Ms. TONIJJN neemt deel aan de NAVO-oefening 'Peace Keeper', die in de
 South
 23-09-1969 } Western Approaches wordt gehouden.
 24-09-1969 Aankomst te Lorient (Base de Sousmarines) voor afregelen en de
 calibratie van de sonars.

- 27-09-1969 Vertrek van Lorient.
 01-10-1969 In de Golf van Biskaje wordt rendez-vous gemaakt met Hr.Ms. POTVIS.
 04-10-1969 In de Golf van Biskaje wordt rendez-vous gemaakt met Hr.Ms. ZEELEEUW.
 07-10-1969 Aankomst te Lissabon aan de Doca da Marinha, voor onderhoud.
 12-10-1969 Vertrek van Lissabon om te oefenen met Neptunes van VSQ 320.
 18-10-1969 Aankomst in de Lagos-baai, samen met Hr.Ms. HOLLAND, FRIESLAND en
 POTVIS.
 20-10-1969 Vertrek van de Lagos-baai om te oefenen met Smaldeel 5.

- 24-10-1969 Aankomst te Lissabon.
27-10-1969 Vertrek van Lissabon om te oefenen met vliegtuigen (Neptunes) van VSQ 320.
- 04-11-1969 Aankomst te Den Helder.
-11-1969 De boot ondergaat bij Wilton-Fijenoord een tweeweekse dokking.
06-12-1969 Vertrek van Den Helder, samen met Hr.Ms. DOLFIJN.
11-12-1969 Aankomst te Londonderry.
De boot neemt deel aan de 'Joint Anti-submarine Course' (JASS).
12-12-1969 Vertrek van Londonderry.
15-12-1969 Aankomst te Londonderry.
17-12-1969 Vertrek van Londonderry.
20-12-1969 Aankomst te Den Helder.
21-01-1970 Vertrek uit Den Helder om 17h00. Voor een achtweekse oefenreis met bestemming Cadiz.
- 24-01-1970 Ontmoeting met enkele Russische eenheden. De gebruikelijke eerbewijzen worden gewisseld, terwijl over en weer druk gefotografeerd wordt. Gaan vervolgens onder water om de opmars oefenend met Hr.Ms. POTVIS en het smaldeel voort te zetten.
- 26-01-1970 Rendez-vous, samen met Hr.Ms. POTVIS, met de Task Unit 429.5.0. Aanvang met de oefeningen tenwesten en tenzuiden van Portugal.
27-01-1970 Verlaten het verband op P.V. voor individuele oefeningen in de Golf van Biskaje.
- 03-02-1970 Hr.Ms. TONIJN voegt zich weer bij de Task Unit.
05-02-1970 Aankomst te Cadiz.
09-02-1970 Vertrek van Cadiz. Zetten oefeningen met het smaldeel voort, waarna wordt koers gezet naar de Plymouth oefengebieden.
16-02-1970 Ankeren in Mounts Bay om een defect aan het snuiversysteem te repareren. Tevens komt Hr.Ms. FRIESLAND post overnemen.
18-02-1970 Nemen deel aan een Nederlands-Britse oefening.
23-02-1970 Meren in Cawsand om een opvarende te repatriëren.
24-02-1970 Zetten oefeningen voort met de jagerdivisie.
26-02-1970 Aankomst te Plymouth.
02-03-1970 Vertrek van Plymouth.
03-03-1970 Oefeningen met een detachement van het vliegtuigsquadron 320.
05-03-1970 Aankomst te Plymouth om een opvarende in het Naval Hospital in Devonport te laten opnemen. Vertrek uit Plymouth.
- 05-03-1970 Aankomst te Falmouth.
07-03-1970 Vertrek van Falmouth. De boot gaat naar Loch Fyne (Schotland) voor het verrichten van geruismetingen.
- 13-03-1970 Aankomst te Faslane.
16-03-1970 Vertrek van Faslane.
18-03-1970 Aankomst te Den Helder.
10-04-1970 Hr.Ms. TONIJN wordt uit dienst gesteld en gaat te Schiedam bij Wilton-Fijenoord in onderhoud.
- * cdt Ohr, A.M. IN 15-03-1971 tot 13-01-1972
- 15-03-1971 Hr.Ms. TONIJN wordt door commandant Itz1 A.M. Ohr weer in dienst gesteld.
16-03-1971 Vertrek naar de degausseringsrange te Nieuwesluis. Tweedaags bezoek aan Vlissingen.
- 01-04-1971 Aankomst te Den Helder. Na een trimduik op de Noordzee, beproevingen te Den Helder en een diepduik in het Skagerak verterekt de boot op
15-04-1971 van Den Helder naar de Clyde-area voor geruismeting en afregeling van de buizen. Er worden bezoeken gebracht aan Inveraray, Rothesay (2x) en Faslane (2x). een marinefilmploeg maakt gedurende enkele weken opnamen ten behoeve van een onderzeedienstfilm.

- 14-05-1971 Aankomst te Den Helder. De boot gaat in onderhoud.
 31-05-1971 Vertrek van Den Helder voor sonar-calibratie te Lorient.
 17-06-1971 Aankomst te Den Helder.
 -06-1971 Hr.Ms. TONIJJN houdt individuele oefeningen ten westen van Ouessant, samen met de WALRUS.
 26-06-1971 Aankomst te Den Helder.
 04-08-1971 Vertrek Den Helder. Aankomst te Schiedam bij Wilton-Fijenoord voor reparatie.
 06-08-1971 Vertrek van Schiedam. Aankomst te Den Helder.
 25-08-1971 Vertrek van Den Helder voor oefeningen met de Divisie Jagers, het smaldeel en vliegtuigen van de MLD. Wegens problemen met de hoofdbatterij moet Hr.Ms. TONIJJN na een week de reis afbreken. Het elektro-technisch personeel ontvangt een tevredenheidsbetuiging van de commandant Onderzeedienst voor uitstekend ingrijpen, waardoor gevaarvolle situaties tot een minimum zijn beperkt.
 02-09-1971 Aankomst te Den Helder.
 25-10-1971 Vertrek van Den Helder voor een oefening met STANAVFORLANT in de Moray Firth-oefengebieden. Na de oefening gaat men op in opmars naar Toulon.
 29-10-1971
 09-11-1971] Hr.Ms. TONIJJN neemt deel aan de oefening 'Iles d'Or'.
 19-11-1971]
 19-11-1971 Aankomst te Toulon.
 26-11-1971 Vertrek van Toulon.
 -11-1971 Er wordt geoefend met vliegtuigen van de MLD, ten westen van Portugal.
 08-12-1971 Aankomst te Oporto.
 12-12-1971 Vertrek van Oporto.
 15-12-1971 Aankomst te Den Helder.
- * cdt Es, E.A. van 13-01-1972 tot 03-01-1973 UIT
- 16-03-1972 Het inbouwen van een nieuwe batterij en periodiek onderhoud zijn gereed. Dit is de eerste keer in het leven van een drie-cilinder onderzeeboot dat dit gebeurde op de Rijkswerf te Den Helder.
 Vertrek van Den Helder voor individuele oefeningen met vliegtuigen van VSQ 320 en VSQ 321.
 28-03-1972 Aankomst te Den Helder.
 04-04-1972 Vertrek van Den Helder voor de nationale oefening 'Spinning Nut'.
 12-04-1972 Aankomst te Den Helder.
 18-04-1972 Vertrek van Den Helder voor deelname aan de oefening 'Night Search' in Task Unit 429.5.2.
 29-04-1972 Aankomst te Gibraltar.
 03-05-1972 Vertrek van Gibraltar.
 09-05-1972 Aankomst te Schiedam om bij Wilton-Fijenoord te dokken en kleine reparaties te ondergaan.

- 15-05-1972 Vertrek van Schiedam.
 15-05-1972 Aankomst te Den Helder.
 30-05-1972 Vertrek van Den Helder voor een surveillanceopdracht in de noordelijke wateren.
- 05-07-1972 Aankomst te Den Helder.
 28-08-1972 Vertrek van Den Helder naar de noordelijke wateren.
 29-08-1972 Er wordt geoefend met vliegtuigen van VSQ 321.
 30-08-1972 Hr.Ms. TONIJJN maakt rendez-vous met Hr.Ms. POTVIS.
 Er volgt een week van gezamenlijke oefeningen.
- 02-09-1972 Aankomst te Stavanger.
 05-09-1972 Vertrek van Stavanger.
 06-09-1972] Er wordt geoefend met het eskader.
 07-09-1972]
- 08-09-1972 Aankomst te Narvik.
 11-09-1972 Vertrek van Narvik.
- 12-09-1972] Er wordt geoefend met het eskader.
 13-09-1972]
- 14-09-1972] Hr.Ms. TONIJJN neemt deel aan de NAVO-oefening 'Strong Express'.
 28-09-1972]
- 02-10-1972 Aankomst te Rosyth.
 05-10-1972 Vertrek van Rosyth.
 06-10-1972 Aankomst te Den Helder.
- 23-10-1972 Vertrek van Den Helder om als eerste onderzeeboot deel te nemen aan een zesweekse vaar- en oefenperiode onder Brits operatief gezag, in het kader van de overeengekomen Brits-Nederlandse onderzeebootsamenwerking.
- 27-10-1972 Aankomst te Faslane.
 01-11-1972 Vertrek van Faslane voor oefeningen met Britse hefschroefvliegtuigen in de Clyde oefengebieden.
- 04-11-1972 Aankomst te Faslane.
 06-11-1972 Vertrek van Faslane voor oefeningen met schepen van de Flag Officer Sea Training.
- 11-1972 Aankomst te Portland.
 -11-1972 Vertrek van Portland naar een gebied westelijk van Gibraltar om in de periode
- 13-11-1972] te oefenen met het eskader en vliegtuigen van VSQ 320.
 16-11-1972]

- 17-11-1972 Aankomst te Gibraltar.
 20-11-1972 Vertrek van Gibraltar. Er wordt geoefend met het eskader, vliegtuigen van VSQ 320 en daarna volgde gezamenlijke operatie met Hr.Ms. TIJGERHAAI.
 28-11-1972 Er wordt nog een dag geoefend met het eskader. Hierna wordt de terugreis naar Den Helder aanvaard.
 30-11-1972 Aankomst te Den Helder.

- 02-01-1973 Vertrek van Den Helder ('s nachts).
 02-01-1973 Aankomst te Schiedam voor 3e traps onderhoud bij de werf van Wilton-Fijenoord.
 03-01-1973 Hr.Ms. TONIJJN wordt voor het onderhoud uit dienst gesteld.
 04-01-1973] De boot ondergaat de 3e trapsonderhoud.
 28-06-1973]
 28-06-1973 Vertrek van Schiedam.
 28-06-1973 Aankomst te Den Helder.
 29-06-1973] Er wordt een nieuwe batterij ingebouwd.
 06-09-1973]
- * cdt Es, E.A. van IN 10-09-1973 tot 11-08-1975 UIT
 10-09-1973 Hr.Ms. TONIJJN wordt door commandant ltz1 E.A. van Es weer in dienstgesteld.
 10-09-1973 Vertrek van Den Helder.
 11-09-1973 In het gebied Silver Pit wordt een trimduik uitgevoerd.
 12-09-1973 Aankomst te Den Helder.
 19-09-1973] Op de rede van Den Helder worden de torpedobuizen afgeregeld.
 20-09-1973]
 22-09-1973 Vertrek van Den Helder.

- 23-09-1973 Aankomst te Portsmouth. De gehele bemanning wordt geoefend in het ontsnappen uit onderzeeboten.
- 26-09-1973 Vertrek van Portsmouth om te oefenen in de Western Approaches.
- 03-10-1973 Aankomst te Lorient voor een routinebezoek.
- 08-10-1973 Vertrek van Lorient.
- 08-10-1973] De sonars worden gekalibreerd in de Franse wateren.
- 13-10-1973] Vervolgens worden er drie dagen geoefend met vliegtuigen van de MLD.
- 17-10-1973 Er wordt een diepduik gemaakt. Daarna gaat de boot terug naar Den Helder.
- 20-10-1973 Aankomst te Den Helder. De boot gaat twee weken in onderhoud.
- 05-11-1973 Vertrek van Den Helder. De voorgenomen oefeningen gaan wegens slecht weer niet door. Windstoten met orkaankracht waren geen zeldzaamheid.
- 09-11-1973 Aankomst te Kristiansand voor een routinebezoek.
- 12-11-1973 Vertrek van Kristiansand. Weer worden oefeningen afgelast.
- 17-11-1973 Aankomst te Faslane voor het afregelen van de buizen en een groot aantal torpedo's te verschieten.
- 23-11-1973 Aankomst te Rothesay voor een routinebezoek.
- 26-11-1973 Vertrek van Rothesay, na het inschieten, gaat de boot naar Faslane.
- 30-11-1973 Aankomst te Faslane.
- 03-12-1973 Vertrek van Faslane.
- 05-12-1973 Het log wordt gecontroleerd en gecorrigeerd op de gemeten mijl bij Arran. Er worden proeven gedaan op de Sound Range te Loch Fyne. 's Avonds na de werkzaamheden brengt de goed heiligman een kort bezoek aan boord.
- 06-12-1973 Het scheepsmagnetische veld wordt gemeten en gecorrigeerd te Stroul Bay.
- 07-12-1973 Vertrek uit de Schotse wateren.
- 10-12-1973 Aankomst te Den Helder. De resterende tijd wordt besteed aan onderhoud en Winterverlof.
- 02-1974 Vertrek van Den Helder in het eskader.

Datum en plaats onbekend.

01-03-1974	Aankomst te Las Palmas voor een routinebezoek.
04-03-1974	Vertrek van Las Palmas.
08-03-1974	Hr.Ms. TONIJJN wordt aan het eskader onttrokken.
29-04-1974	Aankomst te Faslane.
01-05-1974	Vertrek van Faslane.
03-05-1974	Aankomst te Rothesay. 06-05-1974
18-05-1974	Aankomst te Faslane.
01-06-1974	Vertrek van Faslane.
07-06-1974	Aankomst te Plymouth.
09-06-1974	Vertrek van Plymouth.
27-06-1974	Aankomst te Gibraltar.
02-07-1974	Vertrek van Gibraltar.
16-09-1974]	Hr.Ms. TONIJJN neemt deel aan de NAVO-oefening 'Northern Merger'.
27-09-1974]	
30-09-1974	Aankomst te Kopenhagen.
04-10-1974	Vertrek van Kopenhagen.
- -1974	Hr.Ms. TONIJJN neemt deel aan de Navo-oefening 'Joint Conquest'.
20-01-1975	Vertrek van Den Helder voor een oefenreis op de Atlantische Oceaan. De onderzeeboot neemt o.a. deel aan de Navo-oefening 'Locker Gate 1975'.
26-01-1975	Aankomst te Leixões.
27-01-1975	Vertrek van Leixões.
07-02-1975	Aankomst te Lissabon.
12-02-1975	Vertrek van Lissabon.
21-02-1975	Aankomst te Leixões.
24-02-1975	Vertrek van Leixões.
27-02-1975	Aankomst te De Helder.
17-03-1975	Vertrek van Den Helder.
17-03-1975]	Hr.Ms. TONIJJN heeft een Flag Officer Submarine-periode en neemt deel
20-06-1975]	aan de nationale oefening 'Rocking Nut' en de Britse oefening 'Gib Dive'. Behalve Rothesay, Stornoway, Holy Head en Gosport bezoekt de onderzeeboot de volgende havens
20-03-1975	Aankomst te Faslane.
31-03-1975	Vertrek van Faslane.
04-04-1975	Aankomst te Portland.
07-04-1975	Vertrek van Portland.
28-04-1975	Aankomst te Faslane.

In de Firth of Clyde wordt er met kikvorsmannen geoefend.

02-05-1975	Vertrek van Faslane.
25-05-1975	Aankomst te Plymouth.
28-05-1975	Vertrek van Plymouth.
30-05-1975	Aankomst te Plymouth.
02-06-1975	Vertrek van Plymouth.
11-06-1975	Aankomst te Gibraltar.
11-06-1975	Vertrek van Gibraltar.
18-06-1975	Aankomst te Portsmouth.
19-06-1975	Vertrek van Portsmouth.
11-08-1975	Hr.Ms. TONIJN wordt voor 3e traps onderhoud uit dienst gesteld.
22-08-1975	Aanvang onderhoud op de werf Wilton-Fijenoord.
	* cdt Heij, D. IN 03-02-1976 tot 07-11-1977 UIT
03-02-1976	Hr.Ms. TONIJN wordt door commandant Itz2 D. Heij weer in dienst gesteld.
03-02-1976	De boot maakt reizen t.b.v. opwerken en beproevingen, o.m. voor afregelen van de
28-06-1976	sonar en torpedobuizen. Hr.Ms. TONIJN maakt tevens een diepduik.
27-02-1976	Aankomst te Lorient.
01-03-1976	Vertrek van Lorient.
12-03-1976	Aankomst te Devonport.
14-03-1976	Vertrek van Devonport.
19-03-1976	Aankomst te Brest.
22-03-1976	Vertrek van Brest.
26-03-1976	Aankomst te Faslane.
28-03-1976	Vertrek van Faslane.
- -1976	Aankomst te Portsmouth voor oefenen van ontsnappingen.
02-04-1976	Aankomst te Rothesay.
04-04-1976	Vertrek van Rothesay.
10-04-1976	Aankomst te Rothesay.
11-04-1976	Vertrek van Rothesay.
15-04-1976	Aankomst te Rothesay.
22-04-1976	Vertrek van Rothesay.
10-06-1976	Aankomst te Gosport.
17-06-1976	Vertrek van Gosport.
18-06-1976	Aankomst te Kiel ter gelegenheid van de Kielerwoche.
28-06-1976	Vertrek van Kiel.
- -1976	Aankomst te Den Helder.
-08-1976	Vertrek van Den Helder.
23-08-1976	Hr.Ms. TONIJN heeft een Flag Officer Submarines-periode (FOST).
28-10-1976	Vóór de tweeweekse onderhoudsperiode te Faslane vinden lanceeroefeningen met Hr.Ms. MERCUUR en Hr.Ms. ZEEHOND, oefeningen met HMS JUPITER, met de Royal Marines en bij de Flag Officer Sea Training, plaats. Na de onderhoudsperiode, oefeningen bij de Flag Officer Sea Training, met hefschroefvliegtuigen en deelname aan de 'Joint Maritime Course 764'.
24-08-1976	Aankomst te Gosport.
25-08-1976	Vertrek van Gosport.
28-08-1976	Aankomst te Faslane.
- -1976	Vertrek van Faslane.
04-09-1976	Aankomst te Port Ellen.
05-09-1976	Vertrek van Port Ellen.
11-09-1976	Aankomst te Dublin.
14-09-1976	Vertrek van Dublin.
18-09-1976	Aankomst te Dartmouth.
20-09-1976	Vertrek van Dartmouth.
-09-1976	Aankomst te Faslane.

30-09-1976	Vertrek van Faslane.
30-09-1976	Aankomst te Manchester.
05-10-1976	Vertrek van Manchester.
08-10-1976	Aankomst te Faslane.
16-10-1976	Aankomst te Gosport.
21-10-1976	Vertrek van Gosport.
25-10-1976	Vertrek van Faslane.
27-10-1976	Aankomst te Portland.
01-11-1976	Vertrek van Portland.
04-11-1976]	Hr.Ms. TONIJJN neemt deel aan de NAVO-oefening 'Suroit' en bezoekt Rosyth, Portsmouth en Brest.
26-11-1976]	
06-11-1976	
20-11-1976	De FOST-periode wordt afgesloten.
22-11-1976	Vertrek van Rosyth.
-11-1976	Aankomst te Den Helder.
26-11-1976	Te Den Helder, aan boord van Hr.Ms. TONIJJN in de hekbuiskamer, wordt Itz3 C.H.J. van Norden door Itz2oc D. Heij, beëdigd tot officier.
24-01-1977]	Hr.Ms. TONIJJN oefent met het eskader.
-01-1977]	
31-01-1977]	Hr.Ms. TONIJJN neemt deel aan de NAVO-oefening 'Locked Gate'.
09-02-1977]	
-02-1977]	Hr.Ms. TONIJJN oefent in de Middellandse Zee met eenheden van het eskader en van de Amerikaanse Zesde Vloot.
16-03-1977]	
-02-1977	Aankomst te Gibraltar.
-02-1977	Vertrek van Gibraltar.
25-02-1977	Aankomst te Palermo.
28-02-1977	Vertrek van Palermo.
04-03-1977	Aankomst te Cagliari.
07-03-1977	Vertrek van Cagliari.
12-04-1977]	Hr.Ms. TONIJJN heeft een Flag Officer Submarines-periode en neemt deel aan de oefening 'Raving Nut' en de 'Joint Maritime Course 772'.
10-07-1977]	
18-04-1977]	Er vinden oefeningen plaats in de Britse wateren, o.a. bij de Flag Officer Sea Trainingen in de Clyde-areas.
06-05-1977]	
07-05-1977	Aankomst te Hartlepool.
10-05-1977	Vertrek van Hartlepool.
16-05-1977	Aankomst te Faslane voor een onderzoek.
29-05-1977	Vertrek van Faslane.
03-06-1977	Aankomst te Portland.
06-06-1977	Vertrek van Portland. Verder brengt de boot een bezoek aan Plymouth.
20-08-1977]	Hr.Ms. TONIJJN maakt een oefenreis naar de Middellandse Zee.
17-10-1977]	
08-09-1977	Aankomst te Napels.
10-09-1977	Vertrek van Napels.
05-10-1977	Aankomst te Napels.
08-10-1977	Vertrek van Napels.
07-11-1977	De boot wordt uit dienst gesteld voor 3e traps onderhoud.

* cdt Schraaf, E. van der IN 18-09-1978 tot 17-12-1980 UIT

18-09-1978	Hr.Ms. TONIJJN wordt door commandant Itz1 E. v.d. Schraaf weer in dienst gesteld.
14-11-1978	De reparatie en de plaatsing van nieuwe motoren zijn gereed.

- 14-11-1978] Hr.Ms. TONIJJN maakt een reis voor beproevingen van o.a. de
22-12-1978] dieselmotoren, het
09-12-1978] afregelen van de sonar en het maken van een diepduik.
11-12-1978] Aankomst te Lorient.
Vertrek van Lorient.
- 23-01-1979] Hr.Ms. TONIJJN heeft een invaar- en opwerkperiode, waarin geruismetingen,
28-02-1979] degaussen en afregelen van de buizen plaatsvinden. Met
Hr.Ms. TROMP wordt in de
Noordzee geoefend. Er worden bezoeken gebracht aan Rothesay en Faslane.
Aankomst te Faslane.
- 31-01-1979]
01-02-1979] Vertrek van Faslane.
10-02-1979] Aankomst te Rothesay.
11-02-1979] Vertrek van Rothesay.
16-02-1979] Aankomst te Faslane.
18-02-1979] Vertrek van Faslane.

- 05-03-1979] De boot wordt te Rotterdam gedokt.
26-03-1979]
- 02-04-1979] Hr.Ms. TONIJJN heeft een Flag Officer Submarines-periode en in
06-07-1979] het eerste deel
wordt in het Skagerrak geoefend met schepen van STANAVFORLANT.
Daarna volgt bij Portland een oefening met de Royal Navy, gevolgd
door een Canadees-Nederlandse Torpedo Firing Exercise en eigen
geruismetingen in de Schotse wateren.
In de tweede helft van de FOST-periode worden oefeningen in de
Middellandse Zee gehouden, waarbij Gosport,
Gibraltar en Oporto worden bezocht.
- 16-06-1979] Aankomst te Gibraltar.
21-06-1979] Vertrek van Gibraltar.
29-06-1979] Aankomst te Oporto.
02-07-1979] Vertrek van Oporto.
- 15-08-1979] Hr.Ms. TONIJJN wordt gedokt op de Rijkswerf.
31-08-1979]
- 12-09-1979] Vertrek van Den Helder voor een reis naar de Middellandse Zee, die wegens
machinedefecten wordt afgebroken. Hr.Ms. TONIJJN loopt Gibraltar
binnen voor reparaties.
- 10-10-1979] Aankomst te Den Helder.

16-10-1979]
11-12-1979]

De boot wordt te Rotterdam gedokt.

09-01-1980]
07-02-1980]
13-01-1980
14-02-1980

Hr.Ms. TONIJN maakt een reis ten behoeve van de beproeving van de dieselmotoren. De boot bezoekt Lorient.
Aankomst te Lorient.
Vertrek van Lorient.

18-02-1980]
27-04-1980]

De boot vaart onder operationeel gezag van Flag Officer Submarines. Er wordt geoefend t.b.v. Flag Officer Sea Training en de boot neemt deel aan de Navo-oefening 'Springtrain 1980'. Er wordt een bezoek gebracht aan Faslane.

09-06-1980]
17-07-1980]
11-07-1980
14-07-1980

Hr.Ms. TONIJN maakt een oefenreis naar de Noorse wateren.
Aankomst te Tromsø.
Vertrek van Tromsø.

11-09-1980]
25-09-1980]

De onderzeeboot neemt deel aan de Navo-oefening 'Teamwork 1980'.

21-10-1980]
20-11-1980]
23-10-1980
27-10-1980
30-10-1980
03-11-1980
07-11-1980
10-11-1980

Er wordt geoefend met het Nederlandse eskader, waarbij bezoeken worden gebracht aan Brest, Palma de Mallorca, Malaga en Lissabon.
Aankomst te Brest.
Vertrek van Brest.
Aankomst te Palma de Mallorca.
Vertrek van Palma de Mallorca.
Aankomst te Malaga.
Vertrek van Malaga.

17-12-1980

De boot wordt voor onderhoud uit dienst gesteld.

17-12-1980]
26-06-1981]

De boot is bij R.D.M. in onderhoud.

* cdt Schraaf, E. van der IN 26-06-1981 tot 01-08-1982

26-06-1981 Einde onderhoud. Hr.Ms. TONIJJN wordt door commandant ltz1 E. v.d. Schraaf weer in dienst gesteld.

24-08-1981 } De boot maakt een trimduik in de Devil's Hole-area.
28-08-1981 }
14-09-1981 } Vertrek van Den Helder voor het opwerken van de bemanning en het afregelen van sonar- en torpedolanceerinrichtingen.

18-09-1981 Aankomst te Lorient.
21-09-1981 Vertrek van Lorient.
02-10-1981 Aankomst te Faslane.
05-10-1981 Vertrek van Faslane.
09-10-1981 Aankomst te Greenock.
12-10-1981 Vertrek van Greenock.
16-10-1981 Aankomst te Faslane.
19-10-1981 Vertrek van Faslane.
30-10-1981 Aankomst te Lerwick.
02-11-1981 Vertrek van Lerwick.
13-11-1981 Aankomst te Hartepool.
16-11-1981 Vertrek van Hartepool.

11-01-1982 } Hr.Ms. TONIJJN heeft een INDEX/Captain Submarine Sea Training i
08-02-1982 } in de Schotse wateren.

15-03-1982 Vertrek van Den Helder voor een oefenreis naar de Middellandse Zee.
28-04-1982 Aankomst te Patras.
01-05-1982 Vertrek van Patras.
03-05-1982 Aankomst te Napels.
05-05-1982 Vertrek van Napels.
14-05-1982 Aankomst te Den Helder.

* cdt Beek, G.H. van 19-05-1982 tot 09-01-1984

-06-1982 De boot begint aan een inschietperiode.
27-08-1982 Aankomst te Stavanger.
29-08-1982 Vertrek van Stavanger.

10-09-1982 } Hr.Ms. TONIJJN neemt deel aan de INDEX/NAVO-oefening 'Northern Wedding'.
23-09-1982 }

18-10-1982 } De boot vaart ten behoeve van het eskader.
16-11-1982 }

26-10-1982 Aankomst te Portland.
27-10-1982 Vertrek van Portland.
29-10-1982 Aankomst te Brest.
01-11-1982 Vertrek van Brest.
05-11-1982 Aankomst te Leixões.
09-11-1982 Vertrek van Leixões.

31-01-1983 } Hr.Ms. TONIJJN houdt een Torpedo Firing Exercise in de Noorse wateren.
21-02-1983 }

04-02-1983 Aankomst te Bergen.
07-02-1983 Vertrek van Bergen.
11-02-1983 Aankomst te Haakonvern.
14-02-1983 Vertrek van Haakonvern.

18-02-1983	Aankomst te Plymouth.
23-02-1983	Vertrek van Plymouth.
23-02-1983	Aankomst en vertrek van Stavanger.
26-02-1983	Aankomst te Kopenhagen.
03-03-1983	Vertrek van Kopenhagen.
03-03-1983]	De boot houdt op de Noordzee oefeningen met de Flag Officer Sea Training.
11-03-1983]	
20-03-1983]	
10-05-1983]	Hr.Ms. TONIJJN oefent met het eskader, gevolgd door bezoeken aan Santa Cruz, Las Palmas en Gran Canaria.
	Vervolgens wordt geoefend met de FOST en worden lanceeroefeningen bij Schotland gehouden. Bezocht worden Portland en Dublin.
- -1983	Vertrek uit Den Helder.
24-03-1983	Aankomst te Santa Cruz de Tenerife.
28-03-1983	Vertrek van Santa Cruz de Tenerife.
28-03-1983	De boot wordt door de Commandant Onderzeedienst aan een inspectieprogramma onderworpen, waarbij het eskader als tegenstander optreedt. In de middag debarkeert COZD en gaat met zijn staf terug naar Tenerife.
31-03-1983	Aankomst te Las Palmas.
05-04-1983	Vertrek van Las Palmas.
08-04-1983	Aankomst te Cassablanca. De boot ligt langs zij Hr.Ms. ZUIDERKRUIS afgemeerd.
11-04-1983	Vertrek van Cassablanca.
15-04-1983	Aankomst te Malaga.
18-04-1983	Vertrek van Malaga.
22-04-1983	Aankomst te Den Helder.
20-06-1983	Vertrek van Den Helder.
22-06-1983	Aankomst te Wilhelmshaven voor degaussing.
23-06-1983	Vertrek van Wilhelmshaven.
-06-1983	Aankomst te Den Helder.
29-08-1983]	Hr.Ms. TONIJJN neemt deel aan de NAVO-oefening 'Jolly Roger', gevolgd door een bezoek aan Lissabon. Aansluitend wordt geoefend met de FOST, neemt de boot deel aan de NAVO-oefening 'Ready Rob' en bezoekt Portland
20-11-1983]	
30-09-1983	Aankomst te Gosport.

10-10-1983	Vertrek van Gosport.
28-10-1983	Aankomst te Cork.
30-10-1983	Vertrek van Cork.
04-11-1983	Aankomst te Plymouth.
07-11-1983	Vertrek van Plymouth.

* cdt Schellekens, F.M.J. 09-01-1984 tot 01-11-1984 UIT

08-02-1984 Aankomst te Bergen
12-02-1984 Vertrek van Bergen.
19-02-1984] Hr.Ms. TONIJJN neemt deel aan de NAVO-oefening 'Teamwork'.
26-03-1984]
18-02-1984 Aankomst te Plymouth.
23-02-1984 Vertrek van Plymouth.
07-05-1984] De boot maakt een oefenpatrouille en bezoekt Cartagena en Catania.
05-07-1984]

Op meerrol, vertrek uit Den Helder, 3 september 1984.

13-05-1984 Aankomst te Cartagena.
16-05-1984 Vertrek van Cartagena.
20-06-1984 Aankomst te Catania.
24-06-1984 Vertrek van Catania.

03-09-1984] Hr.Ms. TONIJJN heeft een FOST-periode, oefent met het
07-10-1984] Fregattensquadron en legt
08-09-1984 de volgende bezoeken af:
10-09-1984 Aankomst te Portland.
14-09-1984 Vertrek van Portland.
16-09-1984 Aankomst te Plymouth.
22-09-1984 Vertrek van Plymouth.
24-09-1984 Aankomst te Zeebrugge.
30-09-1984 Vertrek van Zeebrugge.
Aankomst te Kopenhagen. De TONIJJN neemt, vergezeld van
Hr.Ms. MERCUUR, deel aan de viering van 75-jarig bestaan van de Deense
onderzeedienst.
05-10-1984 Vertrek van Kopenhagen.
07-10-1984 Aankomst te Den Helder.

01-11-1984 De boot wordt voor onderhoud uit dienst gesteld op de Rijkswerf te Den Helder.

01-11-1984] De boot is bij Rijkswerf in onderhoud.
13-09-1985]

* cdt Hermsen, K.A.C. IN 13-09-1985 tot 20-11-1987

- 13-09-1985 Hr.Ms. TONIJN wordt door commandant Itz1 K.A.C. Hermsen weer in dienst gesteld.
- 18-10-1985] De boot maakt een trimduik in Devil's Hole.
22-10-1985]
- 04-11-1985] Hr.Ms. TONIJN maakt proeftochten voor opwerken, sonar-calibratie en
03-12-1985] demagnetiseren. Er worden bezoeken gebracht aan Lorient, Brest en Portsmouth.
- 08-01-1986 Tijdens olieladen wordt de hoofdballasttank V beschadigd, waardoor dokking op de Rijkswerf noodzakelijk is.
- 14-02-1986 Hr.Ms. TONIJN heeft een oefen- en opwerkperiode in de Clyde-area en de Noorse
12-03-1986 wateren en brengt daarbij een bezoek aan Bergen. Vervolgens is er een torpedo-inschietperiode met Hr.Ms. MERCUUR in de Noorse fjorden.
- 24-02-1986 Aankomst te Bergen.
28-02-1986 Vertrek van Bergen.
12-03-1986 Aankomst te Den Helder.
- 07-04-1986] De boot heeft een oefen- en opwerkperiode met het Fregatten squadron
19-05-1986] en Hr.Ms. TIJGERHAAI in Devel's Hole en volgt daarna een Captain Submarine Sea Training (beoordeling met 'good'). Bergen en Faslane worden in die periode bezocht. De boot ondergaat een periodieke dokking op de Rijkswerf.
- 25-05-1986]
10-06-1986]
- 14-08-1986] Hr.Ms. TONIJN doet een oefen- en opwerkperiode bij Denemarken, met deelname
13-09-1986] aan de Deense oefening 'Yellow Bird'.
- 22-08-1986 Aankomst te Kopenhagen.
26-08-1986 Vertrek van Kopenhagen. De onderzeeboot neemt deel aan de NAVO-oefening 'Northern Wedding', maar moet op
11-09-1986 de oefening afbreken, als op 60 meter diepte een zoutwater lekkage, door een losgeschoten pakking rond de duikroeras, wordt geconstateerd. Hr.Ms. TONIJN wordt aan de oppervlakte gebracht en voor reparatie naar Den Helder gedirigeerd.
- 09-11-1986] Hr.Ms. TONIJN maakt een najaarsreis, maar moet deze voortijdig afbreken
16-11-1986] wegens een defecte dieselmotor. De boot wordt te Den Helder gerepareerd.
28-11-1986] Na de reparatie heeft Hr.Ms. TONIJN een oefen- en opwerkperiode op de Noordzee
09-12-1986] en brengt daarbij een bezoek aan Newcastle.
- 04-02-1987] Hr.Ms. TONIJN neemt deel aan de NAVO-oefeningen 'Roebuck 87/1' en 'Joint
20-04-1987] Maritime Course'.
13-02-1987 Aankomst te Leith.
16-02-1987 Vertrek van Leith voor een opmars naar Gibraltar.
23-02-1987 Aankomst te Gibraltar voor onderhoud van een week.
03-03-1987 Vertrek van Gibraltar voor een oefenpatrouille in de Middellandse Zee.
03-04-1987 Aankomst te Iraklion (Kreta).
08-04-1987 Vertrek van Iraklion.
15-04-1987 Aankomst te Gibraltar.
15-04-1987 Vertrek van Gibraltar.
- 06-06-1987] Hr.Ms. TONIJN neemt deel aan de oefening 'Vendetta' en brengt een
01-07-1987] bezoek aan Narvik.

10-09-1987	Ter rede Den Helder wordt een 'fast cruise' gehouden.
14-09-1987	Vertrek van Den Helder voor opwerken en een oefenpatrouille in de Noorse wateren. Eendag later moet de boot terugkeren wegens een defecte hoofdelektromotor.
15-09-1987	Aankomst te Den Helder.
22-09-1987	Vertrek van Den Helder voor het opwerken en het uitvoeren van een oefenpatrouille in de Noorse wateren, met havenbezoeken aan Bergen en Olavsvern.
25-09-1987	Aankomst te Dundee.
30-09-1987	Vertrek van Dundee.
25-10-1987	De COZD bezoekt de boot voor een varende inspectie. Aankomst te Bergen.
- -1987	Vertrek van Bergen.
04-11-1987	Aankomst te Den Helder om 09h15. Meren af aan Steiger 19 midden.
20-11-1987	De boot wordt voor groot onderhoud uit dienst gesteld.
27-11-1987]	De boot heeft bij de Rijkswerf meerjaarlijks onderhoud in Dok II.
14-06-1988]	

* cdt Hermsen, K.A.C. IN 15-07-1988 tot 20-12-1988

15-07-1988	Hr.Ms. TONIJN wordt om 09h17 door commandant ltz1 K.A.C. Hermsen weer in dienst gesteld.
22-07-1988]	Zomerverlof.
22-08-1988]	
05-09-1988]	De boot maakt een reis, waarop de sonars worden afgeregeld.
09-09-1988]	
05-09-1988	Vertrek van Den Helder om 14h00.
09-09-1988	Aankomst te Den Helder om 17h00. Meren af over stuurboord langszij Steiger 19 zuid.
13-09-1988	In Dok IV voor reparaties.
16-09-1988	Verlaten het dok, meren af langszij Steiger 22 noord.
26-09-1988	Vertrek van Den Helder om 15h39 voor oefenen, afregelen en calibreren.
06-10-1988	Aankomst te Brest om 12h55. Meren af over bakboord langszij Steiger Novembre.
09-10-1988	Vertrek van Brest om 19h58.
17-10-1988	Aankomst te Portsmouth om 11h35. Meren af over bakboord langszij de Northwall.
20-10-1988	Vertrek van Portsmouth om 13h43.
21-10-1988	Aankomst te Den Helder om 21h05. Meren af langszij Steiger 19 noord.
20-11-1988	Vertrek van Den Helder om 17h00 naar de Noorse wateren voor het afregelen van de torpedobuizen en om een oefen- en

	kalibreerprogramma af te werken.
25-11-1988	Aankomst in Boknafjord.
26-11-1988	Vertrek van Boknafjord.
27-11-1988	Meren af op de boei van Ulsenet-baai nabij Stavanger.
30-11-1988	Vertrek van Ulsenet-baai.
02-12-1988	Hr.Ms. TONIJJN maakt een diepduik.
02-12-1988	Aankomst te Bergen om 11h10. Meren af over bakboord langsij Steiger Bradbenken.
06-12-1988	Vertrek van Bergen om 11h00.
09-12-1988	Aankomst te Bergen om 18h00. Meren af over bakboord langsij Steiger Bontelabo-West.
11-12-1988	Vertrek van Bergen om 07h50.
11-12-1988	Aankomst te Bergen om 18h00. Meren af over bakboord langsij Steiger Bontelabo-West.
12-12-1988	Vertrek van Bergen om 09h55.
18-12-1988	Aankomst te Den Helder om 10h05. Meren af over stuurboord langsij Steiger 19 midden.
	* cdt Trimpe Burger, C.J.H. 20-12-1988 tot 01-06-1990
09-01-1989	Einde winterverlof. Verhalen de boot naast Hr.Ms. ZEEHOND en POTVIS.
13-02-1989]	Hr.Ms. TONIJJN oefent op de Noordzee met het Fregattensquadron en bezoekt Bergen en Dundee. Daarna wordt met de Royal Navy opgewerkt in de Schotse wateren en bezoekt de boot Faslane.
23-03-1989]	
13-02-1989	Vertrek van Den Helder om 12h33.
23-02-1989	Aankomst te Bergen 09h30. Meren af over stuurboord langsij Steiger Skoltegrunnskaien.
27-02-1989	Vertrek van Bergen om 10h02.
02-03-1989	Aankomst te Dundee. Meren af over bakboord langsij Steiger King George V Quay.
06-03-1989	Vertrek van Dundee om 13h00.
12-03-1989	Aankomst te Faslane om 14h40. Meren af langsij HMS SPARTAN aan Steiger 3. Om 15h00 meren af langsij HMS SCEPTRE.
14-03-1989	Vertrek van Faslane om 22h00.
23-03-1989	Aankomst te Den Helder om 16h00. Meren af langsij Steiger 19 midden.
14-04-1989]	De boot wordt op de Rijkswerf gedokt in Dok VI.
08-05-1989]	
08-05-1989	Meren af langsij Steiger 19 midden.
11-05-1989	Hr.Ms. ZEEHOND meert langsij over bakboord.
29-05-1989	Vertrek van Den Helder naar de Noorse wateren en ondergaat een tweede opwerkperiode met de Royal Navy.
29-05-1989	Vertrek van Den Helder om 17h00.
01-06-1989	Aankomst en vertrek Korsfjord.
02-06-1989	Aankomst en vertrek van Bjornfjord.
02-06-1989	Aankomst te Haakonsvern om 17h15. Liggen afgemeerd op boei No. 3.
03-06-1989	Vertrek van Haakonsvern om 18h04.
10-06-1989	Aankomst te Rothesay.
11-06-1998	Vertrek van Rothesay.
14-06-1989	Aankomst te Faslane, meren af langsij Steiger 4 over bakboord.
17-06-1989	Vertrek van Faslane om 10h15.
20-06-1989	Aankomst te Den Helder om 12h44, meren af langsij Steiger 19 noord over stuurboord.
21-06-1989]	VIP-vaardagen.
24-06-1989]	

04-09-1989	Vertrek van Den Helder om 11h30 voor de najaarsreis.
05-09-1989	Houden op en neer voor de haven van Newcastle.
08-09-1989	Hr.Ms. TONIJJN neemt deel aan de NAVO-oefening 'Sharp Spear '89' in de Schotse
21-09-1989	wateren. De boot bezoekt Stornoway, waarna de oversteek naar Amerika volgt met een 2-daags bezoek aan Boston.
24-09-1989	Aankomst te Stornoway om 17h25, langszij Pier No. 1 over bakboord.
26-09-1989	Vertrek van Stornoway om 08h06.
07-10-1989	Aankomst te Charleston (Boston) om 09h08 aan Pier 1 op stuurboord zijde.
09-10-1989	Vertrek van Charleston om 09h55.
16-10-1989	Aankomst te New London om 08h00 voor een oefen- en lesprogramma op de onderzeebootbasis. Liggen afgemeerd aan Steiger 6 zuid over bakboord zijde.
19-10-1989	Bezoek aan boord van de heer J.H.E. Heckman de Consul Generaal der Nederlanden en cdr L. Golden executive officer Naval Submarine base.
27-10-1989	Vertrek van New Londen om 10h 25 voor een bezoek aan Leith. Na het bezoek aan Leith neemt Hr.Ms. TONIJJN deel aan de 'Joint Maritime Course' en de oefening 'Roebuck 89/3'.
09-11-1989	Aankomst te Leith om 10h08. Liggen over stuurboord aan Pier No. 5 in het Imperium Dock.
14-11-1989	Vertrek van Leith om 10h41.
25-11-1989	Aankomst te Den Helder om 09h05 over stuurboord aan Steiger 19 N.
11-01-1990	In onderhoud in Dok 1, Rijkswerf.
31-01-1990	Einde onderhoud.
05-02-1990	Vertrek van Den Helder om 09h02 voor een tienweekse reis naar de Middellandse Zee.
08-02-1990	Aankomst en vertrek van Portland Harbour. Voeren een degaussing-meting uit.
12-02-1990	Aanvang Operatie (OPS).
15-02-1990	Aankomst om 11h00 te Palma de Mallorca (bakboordzijde aan de Digue de Oeste). 's Middags is er een receptie aan boord t.b.v. het consulaat. Ontvangen o.a. generaal Klu b.d. Asjes, de consuls van Frankrijk en van de Verenigde Staten van Amerika.
19-02-1990	Vertrek van Palma de Mallorca om 09h00. Er volgt een oefenperiode met de Amerikaanse marine (Cluster Canvas operatie 'Unafraid Unicorn').
12-03-1990	Einde Operatie (OPS). Aankomst te Iraklion om 08h25 (S.B.-zijde kade 1).
16-03-1990	Vertrek van Iraklion om 09h05. Hr.Ms. TONIJJN gaat in opmars naar de Britse wateren om te oefenen met het Fregattensquadron.
30-03-1990	Aankomst te Falmouth om 10h35. Meren af over stuurboord langszij Queens Jetty
02-04-1990	Vertrek van Falmouth om 11h01.
07-04-1990	Aankomst te Den Helder om 09h08. Meren af over stuurboord langszij Steiger 19.
24-04-1990	Hr.Ms. TONIJJN wordt bij de Rijkswerf gedokt (Dok I).
11-05-1990	
21-05-1990	Vertrek van Den Helder om 11h20 voor een Torpedo Exercise met Hr.Ms. POTVIS en MERCUUR.
31-05-1990	Aankomst te Bergen om 10h00. Meren af over stuurboord langszij Bontelabo.
06-06-1990	* cdt Ort, J.W. 01-06-1990 tot 10-01-1991 Vertrek van Bergen om 10h19.
12-06-1990	Aankomst te Den Helder om 10h30. Meren af over stuurboord langszij Steiger 19 midden.

- 23-08-1990 Vertrek van Den Helder om 10h00 voor het eerste deel van de najaarsreis naar de Noorse wateren. Er wordt geoefend met het eskader. De opmars naar Dundee verloopt niet zonder problemen.
- 24-08-1990 Aankomst te Stavanger om 23h57. Meren af over bakboord langs zij Ulsnes Mainpier.
- 25-08-1990 Vertrek van Stavanger om 07h14.
- 25-08-1990 Aankomst te Stavanger om 18h05. Meren af over bakboord langs zij Ulsnes Mainpier.
- 26-08-1990 Vertrek van Stavanger om 07h22.
- 26-08-1990 Aankomst te Stavanger om 17h15. Meren af over bakboord langs zij Ulsnes Mainpier.
- 26-08-1990 Vertrek van Stavanger om 20h55.
- 31-08-1990 Aankomst te Dundee om 17h30. Meren af over stuurboord langs zij Prince Alexandra wharf. Er worden reparaties verricht aan de trimpomp en de afvoergassenleiding van de BB-dieselmotor.
- 05-09-1990 Vertrek van Dundee om 15h00 naar de wateren rond de Shetland-eilanden voor de NAVO-oefening 'Teamwork', waarna de boot een snuiveropmars naar de Noorse kust maakt.
- 16-09-1990 Constateren hydraulieklekages in het OOV. Nemen bijbehorende maatregelen.
Constateren later een scheur in de stuurleiding in het kombuis. Gaan over op nood-sturen ADR. Gaan over op scheepshydrauliek m.u.v. ADR.
- 18-09-1990 Aankomst te Tromsø om 12h15. Meren af over stuurboord langs zij North Quay.
- 19-09-1990 Ontvangen Nederlandse consul E. Audstad en COMNAVDISTROM K.M. Gundersun aan boord.
- 24-09-1990 Vertrek van Tromsø om 11h00 voor het houden van navigatie-oefeningen onder leiding van een Noorse Searider.
- 02-10-1990 Aankomst te Den Helder om 14h57. Meren af over stuurboord langs zij Steiger 19 midden.
- 08-10-1990 Gaat in Dok II voor onderhoud.
- 10-10-1990 Uit het dok.
- 15-10-1990 Vertrek van Den Helder om 14h00 voor de laatste operationele reis. Kort na het vertrek stelt de commandant de boot ter beschikking voor het opwerken van oppervlakteschepen in de Flag Officer Sea Training. Ondanks uitstekende sonar-condities weet Hr.Ms. TONIJJN herhaaldelijk ongedetecteerd te blijven.
- 19-10-1990 Aankomst te Portsmouth om 08h16. Afgemeerd langs zij steiger HMS DOLPHIN.
- 23-10-1990 Vertrek van Portsmouth om 10h20.
- 26-10-1990 Aankomst te Faslane om 14h32. Meren af over bakboord langs zij Jetty No. 5 en HMS COURAGEOUS.
- 29-10-1990 Vertrek van Faslane om 16h00.
- 02-11-1990 Aankomst te Greenock om 09h00. Meren af over stuurboord langs zij Clydeport Container Terminal.
- 05-11-1990 Vertrek van Greenock om 21h00.
Na een lange index-periode wordt koers gezet naar de oefengebieden ten noorden van Schotland om daar deel te nemen aan de 'Joint Maritime Course'. Al in de opwerkfase wordt het respect van de USS KING afgedwongen door dit schip enkele malen ongestraft aan te vallen. Ook in de oefening zelf worden goede resultaten geboekt.
- 15-11-1990 Aankomst te Oslo om 14h34. Meren af langs zij Wipptegen Noord.
Het 5-daagse informele bezoek aan Oslo betekent het laatste bezoek aan een buitenlandse haven van Hr.Ms. TONIJJN.
- 21-11-1990 Vertrek van Oslo om 10h59. De boot zet koers naar Den Helder.
- 23-11-1990 Aankomst te Den Helder om 14h06 aan Steiger 19.

10-01-1991
30-01-1991
30-01-1991]
22-04-1992]
22-04-1992
22-04-1992
28-04-1992

Hr.Ms. TONIJJN wordt voor de laatste maal uit dienst gesteld om 14h50.
Sleepreis van Den Helder naar Rotterdam.
De boot is in consignatie bij de R.D.M. te Rotterdam.

Sleepreis van Rotterdam naar Den Helder.
Aankomst te Den Helder.

De boot wordt officieel afgevoerd uit de sterkte en ter beschikking gesteld van de Stichting INST. Onder auspiciën van het Marinemuseum wordt de Tonijn gereedgemaakt om bezoekers te ontvangen als het eerste vaartuig van de 'museumvloot'.

09-01-1993
12-01-1993
06-07-1994

Boot verhaald naar Dok VI en op ponton geplaatst.

Tonijn op de kant gezet naast het Marinemuseum.

De museumboot wordt opgesteld voor publiek. De officiële opening wordt verricht door oud-premier P.J.S. de Jong (kapitein-ter-zee b.d.), voormalig onderzeebootcommandant.

Bronnen:

- Scheepsjournaal. In. 2.12.03;

6817: 01-09-1965 tot 03-05-1966
6818: 03-05-1966 tot 21-03-1967
6819: 21-03-1967 tot 18-10-1967
6820: 18-10-1967 tot 18-12-1968
6821: 18-12-1968 tot 17-09-1969
6822: 17-09-1969 tot 09-03-1970
6823: 09-03-1970 tot 15-11-1971
6824: 30-09-1970 tot 09-02-1974
6825: 09-02-1974 tot 29-09-1974
6826: 29-09-1974 tot 29-11-1974
6827: 29-11-1974 tot 25-03-1976
6828: 25-03-1976 tot 01-02-1977
6829: 01-02-1977 tot 31-08-1977
6830: 31-08-1977 tot 12-04-1979
6831: 12-04-1979 tot 25-02-1980
6832: 25-02-1980 tot 03-11-1980
6833: 03-11-1980 tot 16-12-1980

- 6834: 26-06-1981 tot 07-04-1982
- 6835: 08-04-1982 tot 02-02-1983
- Traditiekamer OZD: 02-11-1987 tot 05-06-1989
- Traditiekamer OZD: 05-06-1989 tot 21-03-1990
- Traditiekamer OZD: 19-02-1990 tot 12-03-1990
- Traditiekamer OZD: 21-03-1990 tot 22-11-1990
- Traditiekamer OZD: 22-11-1990 tot 10-01-1991

- Rapport verrichtingen van Hr.Ms. TONIYN van 1 september 1965 tot 1 februari 1968. Traditiekamer OZD.
- Rapport verrichtingen van de Onderzeedienst te Den Helder van 1 januari 1963 tot 1 oktober 1967. Traditiekamer OZD.

- ARA, Scheepstekeningen Marine, 4.DSM, in.nr. : 2049-2127
  - 2049-2050 Algemeen plan, langsdoorsnede
  - 2051-2053 Algemeen plan, aanzicht
  - 2054 Dekkenplan met indeling
  - 2055-2062 Lijnenplan en spantenlijst
  - 2063-2089 Hangplan scheepsconstructie
  - 2090-2091 Grootspant en dwarsdoorsneden scheepsconstructie
  - 2092-2093 Dokplan
  - 2094-2102 Ankers, schroeven, aasuithouders en roeren
  - 2103-2104 Tuigplan en sloepenopstelling
  - 2105-2110 Wapens en antennes
  - 2111-2114 Inrichting- en betimmeringsplan
  - 2115-2116 Specifieke kenmerken
  - 2117 Kleur- en verfplan
  - 2118-2121 Theoretische tekeningen
  - 2122-2123 Schema's belangrijke pijpleidingen, ventilatie- en airconditioningsystemen
  - 2124 Veiligheidsplan
  - 2125 Sterktegegevens
  - 2126-2127 Overige

- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1966; blz. 333 e.v.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1971; blz. 302.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1972; blz. 105 t/m 107.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1973; blz. 90 t/m 91.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1974; blz. 110.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1975; blz. 326 e.v.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1976; blz. 383 e.v.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1977; blz. 116, 320 t/m 332.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1978; blz. 130, 371 t/m 380.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1979; blz. 251 en 252, 430 t/m 438.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1980; blz. 250 en 252, 457 t/m 467.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1981; blz. 251, 457 t/m 467.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1982; blz. 306, 507 t/m 520.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1983; blz. 279, 484 t/m 496.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1984; blz. 192 en 193, 338 t/m 349.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1985; blz. 119.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1986; blz. 103 en 104.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1987; blz. 257.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1988; blz. 215, 325.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1989; blz. 219, 310.
- Jaarboek van de Koninklijke Marine 1990; blz. 232 t/m 233; 336.

- Marinenieuws 346-7 en 8.
- Marinenieuws 310-2.

- Marinenieuws 301-7.
  - Marinenieuws 276-5.
  - Marinenieuws 240-11.
  - Marinenieuws 224-6.
  - Marinenieuws 218-6.
  - Marinenieuws 160-23.
  - Marinenieuws 159-7.
  - Marinenieuws 126-12.
  - Marinenieuws 116-5.
  - Marinenieuws 86-16.
  - Marinenieuws 80-12.
-
- Periscopy nr. 1, blz. 25 t/m 26.
  - Periscopy nr. 2, blz. 25 t/m 26.
  - Periscopy nr. 3, blz. 23 t/m 24.
  - Periscopy nr. 4, blz. 25 t/m 26.
  - Periscopy nr. 5, blz. 26.
-
- Alle Hens 1965, juni blz. 8.
  - Alle Hens 1966, maart blz. 19.
  - Alle Hens 1968, februari blz. 26.
  - Alle Hens 1969, januari blz. 6.
  - Alle Hens 1975, mei blz. 25.
  - Alle Hens 1984, februari blz. 4.
  - Alle Hens 1986, juni blz. 17; oktober blz. 3.
  - Alle Hens 1991, maart blz. 30.
  - Alle Hens 1994, juli blz. 8 t/m 9.
-
- Hr.Ms. TONIJN. Van onderzeeboot tot museumschip door B. Roetering en H. Visser. Lanasta, Emmen, 2011.

De Tonijn wordt van Rotterdam naar Den Helder gesleept op 22 april 1992.

Dit Tonijn tijdschrift wordt uitgegeven ter gelegenheid van onze 12e Reünie Tonijn-gangers. Het tijdschrift is samengesteld door Johan Krachten, Driekus Heij en Martin van der Putten en door diverse andere opvarenden van de Tonijn. Onze speciale dank gaat uit naar G.D. Horneman die de Monografie van onze boot Hr.Ms. TONIJN ter beschikking stelde. Ook gaat onze dank uit naar onze uitgever Clappers & Vlieger Media. Zonder hun medewerking was dit tijdschrift er helemaal niet gekomen. Voor een eventuele 2de uitgaven kunnen foto's en bijzonderheden, per mail, worden verzonden naar martinvanderputten52@kpnmail.nl .